Τὸ φύλλον Δραχμὴ 1 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. 0.60

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΤΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δρ. 40. Ἑξάμηνος δρ. 22. Τρίμηνος δρ. 12.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου Γρ. Δ. 50. Ἀγγλίας, Κύπρου καὶ λοιπῶν Ἀποικιῶν σελίνια 10. Ἀμερικῆς δολ. 4. Λοιπῶν χωρῶν φράγκα Γαλλικὰ 25. Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 31ος | Ἐν Ἀθήναις, 19 Ἰανουαρίου 1924 | Ἔτος 46ον — Ἀριθ. 8

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

[*Μυθιστόρημα τοῦ Δοχαγοῦ* DANRIT]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. (Συνέχεια)

Μὰ ξαφνικὰ μιὰ ῥυτίδα ἔχάραξε τὸ μέτωπό του. Στὸ μυαλό του εἶχαν ἔρθει πιὸ πρόσφατες ἀναμνήσεις. Θυμήθηκε τὶς καταδιώξεις ποὺ πέρασαν οἱ παλιοὶ συνάδελφοί του, τὶς βρισιὲς ποὺ ἄκουσαν καὶ τὰ βάσανα ποὺ τράβηξαν. Εἶδε νὰ περνᾷ μπρός του ἡ εὐγενικιὰ μορφὴ τοῦ στρατάρχη Νέϋ, ποὺ εἶχε καταδικασθῆ σὲ θάνατο.

Ὁ Νέϋ, ὁ Γενναῖος τῶν Γενναίων! Ὁ πιὸ δημοφιλὴς ἀπ' ὅλους τοὺς ἥρωες τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας.

Ὁ Νέϋ, ποὺ μὲ τὰ χέρια του εἶχε ἀπονείμει στὸν Καρδινιὰκ τὸ γαλόνι τοῦ συνταγματάρχη.

Οἱ ἐχθρικὲς σφαῖρες τὸν σεβάστηκαν, κι' ὅμως εἶχε σκοτωθῆ ἀπὸ σφαῖρες Γαλλικές, κοντὰ στὸ Ἀστεροσκοπεῖο, στὸ ἴδιο μέρος ὅπου σήμερα ὀρθώνεται τὸ ἄγαλμά του.

Τὶς τελευταῖες του στιγμές, προσπάθησε νὰ παρηγορήσῃ τὴ γυναῖκα του, ποὺ σὲ λίγο θάμενε χήρα. Ὕστερα ἔφθασε στὸ μέρος ποὺ θὰ τὸν τουφέκιζαν, εὐθυτενὴς καὶ ἄμεμπτα ντυμένος.

Χαιρέτησε τοὺς στρατιῶτες τοῦ ἀποσπάσματος, ποὺ ὅλοι ἔκλαψαν σὰ μικρὰ παιδιά. Ἀπομάκρυνε ἥρεμα τὸν ἀξιωματικὸ ποὺ ἤθελε νὰ τοῦ δέσῃ τὰ μάτια, ὅπως κάνουν στοὺς καταδικασμένους, τὴν τελευταία στιγμή.

Ἔδειξε τὸ στῆθος του:

— Παιδιά, ὅλοι στὴν καρδιά!

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀναγκάστηκε νὰπειλήσῃ τοὺς στρατιῶτες του γιὰ νὰ ὑπακούσουν. Τὰ ὅπλα τους ἔτρεμαν μέσα στὰ χέρια τους.

Τέλος μιὰ ὁμοβροντία ἀκούστηκε κι' ὁ μεγάλος στρατηγὸς σωριάστηκε νεκρός.

Ὁ Νέϋ δὲ ζοῦσε πιά.

. . . . . .

Καὶ μήπως ἦταν μόνο αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ἀνάμνηση;

Ὁ Καμπρών, ὁ ἥρωας τοῦ Βατερλώ, εἶχε συρθῆ στὰ δικαστήρια. Ὁ στρατάρχης Μπρὺν εἶχε δολοφονηθῆ καὶ ριχτῆ στὸ Ροδανό. Οἱ Μαμελοῦκοι, ποὺ ὁ Αὐτοκράτωρ τοὺς εἶχε φέρει ἀπ' τὴν Αἴγυπτο, εἶχαν στραγγαλισθῆ στὴ Μασσαλία. Καὶ τόσοι ἄλλοι!

Ὕστερα ὁ νοῦς του πῆγε στὶς ὀργανώσεις τῶν Πατριωτῶν. Ἀποτελοῦσε κι' αὐτὸς μέλος τῆς φοβερῆς μυστικῆς ἑταιρίας τῶν «Καρμπονάρων», ποὺ εἶχε τότε τρομοκρατήσει τὴν ἐξουσία. Ἡ ἑταιρία αὐτὴ εἶχε σκοπὸ

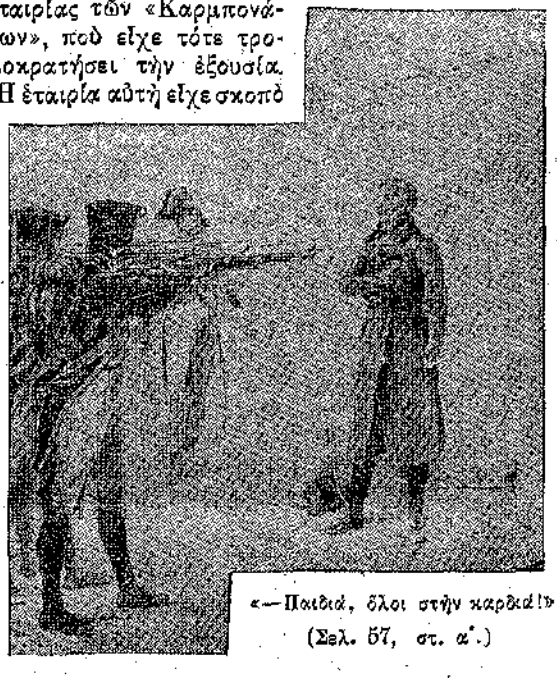

«—Παιδιά, ὅλοι στὴν καρδιά!»
(Σελ. 57, στ. α'.)

νὰ παρασύρῃ τὸ λαὸ καὶ τὸ στρατὸ γιὰ νὰ ἱδρυθῆ ἕνα νέο καθεστὼς ποὺ νὰ μοιάζει μὲ τὸ Αὐτοκρατορικὸ ἢ τὸ Ὑπατικό. Πολλοὶ ἀπ' τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἑταιρίας αὐτῆς—κι' ὁ Καρδινιὰκ μαζί τους—διατηροῦσαν τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸν μεγάλο Αὐτοκράτορα θ' ἀντικαταστοῦσε ὁ γιός του, τὸ χλωμὸ καὶ συλλογισμένο ἐκεῖνο παιδί, ποὺ ὁ πάππος του, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, τὸ εἶχε σχεδὸν φυλακισμένο στὸ παλάτι τοῦ Ξένμπρουν κοντὰ στὴ Βιέννη.

Ἐκεῖ, αὐτὸς ποὺ εἶχε ὀνομασθῆ Βασιλεὺς τῆς Ρώμης, ἦταν τώρα αἰχμάλωτος τοῦ πάππου του καὶ τὸν ἔλεγαν ἁπλῶς Δοῦκα τοῦ Ράϊχστατ.

Μιὰ ἐπίμονη μελαγχολία, ποὺ τοῦ εἶχε φέρει ἀνεπαίσθητα μιὰν ἀρρώστεια, κι' ἡ ἔνδοξη ἀνάμνηση τοῦ πατέρα, εἶχαν καταβάλει τὸν ἀπόγονο τοῦ Ναπολέοντος, ὥς που ἔσβυσε πρόωρα, ἀφίνοντας ἀνεκπλήρωτα τὰ ὄνειρα ἐκείνων ποὺ ἔλπιζαν σὲ μιὰ παλινόρθωση.

* * *

Τὸ λεωφορεῖο ἔτρεχε ὁλοένα, χωρὶς ὁ συνταγματάρχης νὰ παίρνῃ εἴδηση. Τέλος σταμάτησε στὸ Ντιζὸν κι' ἡ στάση αὐτὴ ξύπνησε τὸν Καρδινιὰκ ἀπ' τὶς ὀνειροπολήσεις του.

Εἶχε καθήσει κάτι νὰ πάρῃ στὸ «Ξενοδοχεῖο τῆς Καμπάνας», ὅταν ἄκουσε στὸ διπλανό του τραπέζι μιὰ συζήτηση ποὺ τὸν ἐτάραξε.

Κάποιος εἶχε ἀναγγείλει τὸ ναυάγιο τῆς «Τύχης» καὶ τῆς «Δάφνης»...

Ὁ συνταγματάρχης χλώμιασε.

— Συγγνώμη, κύριε, εἶπε μὲ φωνὴ ποϋτρεμε, εἶστε βέβαιος γι' αὐτὸ ποὺ λέτε;

— Εἶμαι ὑπάλληλος στὴ Νομαρχία, ἀπάντησε ὁ ἄλλος, καὶ πρὸ ὀλίγου ἤρθε τηλεγράφημα. Ὁ κ. Νομάρχης τὸδωσε στὶς ἐφημερίδες, ὥστε τὸ πράγμα δὲν εἶναι πιὰ μυστικό.

Ὁ συνταγματάρχης, ποὺ ἡ καρδιά του εἶχε γίνει ἀτσαλένια μέσα σὲ τόσες μάχες, τώρα ἄρχισε νὰ τρέμῃ ὁλόκληρος. Οἱ ἄλλοι τὸ παρατήρησαν.

— Φαίνεστε πολὺ συγχισμένος, κύριε, εἶπε ἕνας τους. Μήπως ἦταν κανεὶς δικός σας σ' αὐτὰ τὰ πλοῖα;

— Ὁ γιός μου!

Τὸν κοίταξαν ἀμίλητοι. Ἡ συγκίνησή του ἦταν τόσο ζωηρή, ὥστε κανεὶς πιὰ δὲν κοίταζε νὰ φάῃ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ ἡ μορφή του, τὸ παράστημά του καὶ ὁ κόκκινος φιόγκος του, μαρτυροῦσαν ὅτι ἦταν ἀπ' τοὺς γενναίους

καὶ ἀτρόμητους στρατιῶτες τῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔκλαιγε.

Ἔπνιξε ὡς τόσο τὴ θλίψη του, σκούπισε τὰ μάτια καὶ ρώτησε:

— Ὑπάρχουν εἰδήσεις γιὰ τὰ πληρώματα;

— Ναί!... Ὅλοι αἰχμάλωτοι, ἔξω ἀπὸ τριανταδύο!

— Κι' αὐτοὶ οἱ τριανταδύο, ἀπὸ ποιὸ πλοῖο;

— Ἀπ' τὴ «Δάφνη»!

— ... Θεέ μου!

Δὲ μποροῦσε πιὰ νὰ κλάψῃ. Ἕνας ἀπέραντος πόνος τὸν ἐσύντριβε. Σηκώθηκε, βγῆκε καὶ φώναξε:

— Ἕνα ἀμάξι, γρήγορα!

Σὲ λίγο ἔτρεχε στὸ δημόσιο δρόμο. Μετὰ τριανταέξη ὧρες, ἔφθανε στὸ Σαὶν-Σύρ.

Μὰ ὅσα εἶχε προβλέψει κι' εἶχε φοβηθῆ στὸ ταξίδι, εἶχαν, ἀλοίμονο, πραγματοποιηθῆ.

Ἡ γυναίκα του εἶχε μάθει κι' αὐτὴ τὴν τρομερὴ εἴδηση καὶ τὸ χτύπημα ἦταν τόσο σκληρό, ὥστε ὁ συνταγματάρχης τὴ βρῆκε ξαπλωμένη στὸ κρεββάτι της καὶ περιστοιχισμένη ἀπ' τὸν πατέρα της, τὴ μητέρα της καὶ τὸ γιό της, τὸν ἀνθυπολοχχγὸ τοῦ πυροβολικοῦ Γιάννη Καρδινιάκ, ποὺ εὐθὺς μόλις ἦρθε ἡ εἴδηση, πῆρε ἄδεια ἀπ' τὴ Σχολή του.

Ὁ γιατρὸς φοβήθηκε καμμιὰ ἐγκεφαλικὴ προσβολή, ποὺ θἄχε τρομερὲς συνέπειες. Ἀλλὰ οἱ ἄφθονες περιποιήσεις ποὺ προσέφεραν στὴν κυρία Καρδινιάκ ὁ πατέρας κι' ἡ μητέρα της, ὁ Ζὰκ κι' ἡ Κατερίνα Μπαγύ,—δυὸ ὡραῖοι γέροι ποὺ τὰ χρόνια δὲν τοὺς εἶχαν κυρτώσει,—ἔφεραν λίγη βελτίωση.

Τὴν ἑπομένη ἡ ἄρρωστη μπόρεσε νὰ μιλήσῃ καὶ καθὼς ἀντίκρυσε τὸ γιό της τὸ Γιάννη, τὴν ἔπιασε ἀληθινὴ κρίση καὶ τὰ δάκρυα της ἔτρεχαν ποτάμι. Ὁ λαὸς ἔχει δίκιο ποὺ λέει ὅτι τὰ δάκρυα ἀνακουφίζουν.

— Τί δυστυχία, Γιάννη μου, ψιθύριζε, σφίγγοντας στὴν ἀγκαλιά της τὸ γιό της. Γιατὶ νὰ μᾶς φύγῃ ὁ Ἔρρικος ἔτσι γρήγορα;.... Ἄχ, ἡ καρδιά μου ράϊσε πιά! Τὸ νειώθω, τὸ ξέρω πὼς μοῦ τὸ σκότωσαν τὸ παιδάκι μου.... Δὲν θὰ τὸ ξαναδῶ πιὰ ποτέ, ποτέ...

Ὁ Γιάννης, κλαίγοντας κι' αὐτός, προσπαθοῦσε νὰ καταπνίξῃ τὰ δάκρυα ποὺ τρεχαν ἀπ' τὰ ὡραῖα γαλανὰ μάτια του κι' ἔσταζαν στὸ ξανθὸ μουστάκι του, καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὴ μητέρα του, κρατῶντας της τὸ κεφάλι σὰ μικρὸ παιδάκι.

— Μὴν κάνεις ἔτσι, μητερούλα μου, καὶ θἀρθῆ. Μιὰ καὶ δυὸ φορὲς νομίσαμε καὶ τὸν πατέρα πεθαμένο; Κι' ὅμως πάντα ἐρχόταν.

Καὶ πέρνοντας γιὰ μάρτυρες τὸν παππού του καὶ τὴ γιαγιά του:

— Ἀλήθεια δὲ λέω; ρωτοῦσε. Ὁ πατέρας δὲν ἦταν αἰχμάλωτος τῶν Ἄγγλων, τῶν Ρώσσων, τῶν Πρώσσων; καὶ πάντα δὲ γύριζε χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτα; Πές της το, γιαγιά, γιατὶ τὸ ξέχασε!

— Ναί, ναί, Γιαννάκη μου, ἔχεις δίκιο, ἔλεγε ἡ Κατερίνα, μ' ἕναν προσποιητὸ ἥσυχο τόνο.

Αὐτὰ ὅλα ἄρχιζαν νὰ καθησυχάζουν τὴ δυστυχισμένη μητέρα· μὰ τὴ στιγμὴ ποὺ ἤρθε ὁ ἄντρας της, νέα ἀπελπισία τὴν ἔπιασε. Ὁ συνταγματάρχης, μ' ὅλο ποὺ εἶχε πάρει ἀπόφαση νὰ δειχθῆ ψύχραιμος, δὲ μπόρεσε νὰ κρατήσῃ κι' αὐτὸς τὰ δάκρυά του καὶ τὴν ἀπελπισία του.

Ἀπ' τὴν ἡμέρ' αὐτή, βαρειὰ θλίψη σκέπασε τὸ ἥσυχο σπιτάκι τοῦ Σαὶν-Σύρ. Κι' ὅμως στὴν καρδιὰ τῶν γονέων ὑπῆρχε μιὰ ἀκτίνα ἐλπίδας, γιατὶ πάντα ἕνας πατέρας ἢ μιὰ μητέρα διατηροῦν αὐτὴ τὴν ἐλπίδα ὥς τὴν τελευταία στιγμὴ ποὺ ἡ ὁριστικὴ εἴδηση θἀρθῆ νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ ἢ νὰ τὴ σβύσῃ γιὰ πάντα.

Καὶ κάθε πρωὶ ὁ συνταγματάρχης ἄφινε τὴ γυναῖκα του στὶς φροντίδες τῆς Κατερίνας καὶ μὲ τὸ ἁμάξι του πήγαινε στὸ Παρίσι μαζὶ μὲ τὸν πεθερό του.

Ἀνεβοκατέβαιναν στὰ ὑπουργεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν κι' ἀπὸ ὥρα σ' ὥρα περίμεναν μ' ἀγωνία μήπως ἔρθῃ κανένα τηλεγράφημα ἀπ' τὸ Ἀλγέρι, ποὺ θὰ τοὺς ἔδγανε ἀπ' τὴν ἀμφιβολία, ποὺ πολλὲς φορὲς εἶναι χειρότερη κι' ἀπ' αὐτὴ τὴ βεβαιότητα.

Μὰ τίποτα δὲν εἶχ' ἔρθει ἀκόμη, ἐκτὸς ἀπ' τὸ πρῶτο ἐκεῖνο τηλεγράφημα ποὺ ἀνήγγελλε τὴν αἰχμαλωσία. Κι' ἔτσι γυρνοῦσαν κάθε βράδυ στὸ Σαὶν-Σύρ, μὲ τὴν καρδιὰ σφιγμένη.

Τέλος ἔμαθαν στὸ ὑπουργεῖο τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι ὁ Νταῆς Χουσεῖν εἶχε στείλει μὲ πρεσβεία ἕνα ἀπειλητικὸ τελεσίγραφο, σχετικὸ μὲ τοὺς αἰχμαλώτους.

Αὐτὴ ἡ εἴδηση δὲν καθησύχασε βέβαια καθόλου τὸ συνταγματάρχη. Μὰ τοὺς ἀνακούφισε ὅλους, γιατὶ τὸ τηλεγράφημα εἶχε καὶ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν αἰχμαλώτων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν.

Ἡ κυρία Καρδινιὰκ γονάτισε κι' ἔκανε τὸ σταυρό της μ' εὐγνωμοσύνη: Ὁ Ἔρρικος της ζοῦσε!

Τὴν Κυριακὴ ποὺ ἦρθε ὁ Γιάννης μὲ ἄδεια, βρῆκε τὴ μητέρα του πολὺ ἀνακουφισμένη.

Περνῶντας κι' αὐτὸς ἀπ' τὸ Παρίσι, εἶχε μάθει τὴν ἀπάντηση τοῦ στρατηγοῦ Μπουρμὸν στὸ τελεσίγραφο τοῦ Νταῆ.

Στὴν ἀπειλὴ τοῦ Χουσεῖν, ὁ στρατηγὸς ἀπαντοῦσε μὲ ἄλλη ἀπειλή, καθιστῶντας τὸν Κυβερνήτη τοῦ Ἀλγερίου προσωπικῶς ὑπεύθυνη γιὰ τὴ ζωὴ τῶν αἰχμαλώτων.

Τί θἄκανε ἄραγε μπρὸς σὲ τέτοια ἀπάντηση, ὁ αἱμοχαρὴς καὶ μοιρολάτρης Τοῦρκος; Δὲν ἦταν πιθανὸ ὅμως ἀντὶ γι' ἄλλη ἀπάντηση, θἀστελνε στὸ Γάλλο στρατηγὸ ἕνα σάκκο γεμάτο ἀνθρώπινα κεφάλια;

Κι' ἔτσι ἡ ἀγωνία ἐξακολουθοῦσε νὰ πιέζῃ τὸ σπιτάκι τοῦ Σαὶν-Σύρ, ἀφοῦ μάλιστα, στὶς 20 Ἰουνίου, ἔφθασε στὸ Παρίσι τηλεγράφημα γιὰ τὴν ἀποβάθρωση τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, μὰ δὲν ἔκανε καθόλου λόγο γιὰ τοὺς αἰχμαλώτους.

Ὕστερα ἡ εἴδηση τῆς νίκης τοῦ Στασυλλ ἐγέννησε στὴν ψυχὴ τοῦ συνταγματάρχη δυὸ ἀντίθετα αἰσθήματα: τὴν ὑπερηφάνεια τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τὴν ἀπελπισία τοῦ πατέρα· γιατὶ ὁ δυστυχισμένος δὲν μποροῦσε νὰ ξέρῃ ἂν κάθε δευτερόλεπτο ποὺ περνοῦσε δὲν θἄπερνε μαζί του καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΛΑΘΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

— Ντίνο!

Ὅλοι κοιτάξαμε ξαφνιασμένοι τὴ μητέρα.

Τ' ὄνομα τοῦ πεθαμένου ἀδερφοῦ ἔπεφτε τόσο ξαφνικὰ ἀνάμεσά μας, μέσα στὴν εἰρήνη τοῦ τραπεζιοῦ, ὥστε βρεθήκαμε ὅλοι σ' ἀμηχανία. Βέβαια ἡ μητέρα θἄθελε νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα ἀπὸ μᾶς καί, δίχως νὰ τὸ θέλῃ, ἦρθε στὸ στόμα της τ' ἀγαπημένο ὀνοματάκι. Καὶ μεῖς ὅλοι βρεθήκαμε σαστισμένοι σὰν νὰ εἴδαμε κάποιον ν' ἀνοίγῃ ἀπροσδόκητα τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ νὰ φανερώνεται μπρός μας καὶ νὰ μᾶς λέῃ:

— Ἐδῶ εἶμαι!

Καὶ πράγματι, ὁ πεθαμένος ἀδερφός μας τὸ βράδυ αὐτὸ μᾶς θυμήθηκε, ἀνοίγοντας ἀθόρυβα τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, πέρασε σὰν πνοὴ ἀπ' τὸν σεληνόλουστο κῆπο, μπῆκε στὶς κάμαρες, ἤρθε στὴν τραπεζαρία, πλησίασε κατὰ προτίμηση τὴ μητέρα καὶ περίμενε ν' ἀντιληφθοῦμε τὴν παρουσία του. Κι' ἡ μητέρα, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἀντὶ νὰ φωνάξῃ ἕναν ἀπ' μᾶς, φώναξε τὸ ξενιτεμένο ὀνοματάκι.

— Ντίνο!

Κι' ἀμέσως ἔγινε σ' ὅλους αἰσθητὸ ὅτι ὁ ἀδερφός μας ἦταν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ μαζί μας.

Μεσολάβησε μικρὴ σιωπή. Κοιταχτήκαμε σαστισμένοι. Στὸ τραπέζι δὲν ὑπῆρχε θέση. Καὶ σχεδὸν ὅλοι μας ρίξαμε τὰ βλέμματά μας στὴ θέση ποὺ καθόταν ὅταν ζοῦσε ὁ πεθαμένος ἀδερφός μας δίπλα στὸν πατέρα. Ἐκεῖ καθόταν τὰ στερνοπούλι ποὺ ἦταν.

Τώρα ἡ θέση αὐτὴ δὲ φαινόταν. Οἱ καρέκλες εἶχαν ἀραιώσει κι' ἡ θέση εἶχ' ἐξαφανισθῆ. Γιὰ μιὰ στιγμὴ φοβηθήκαμε: Ἂν ὁ ἀδερφὸς ἔβλεπε πὼς δὲν ὑπῆρχε θέση γι' αὐτόν, κι' ἔφευγε γεμάτος λύπη; Κι' ἐμεῖς μὲ τόση λαχτάρα νοιώσαμε τὴν παρουσία του!..

Μὰ ὁ ἀδερφὸς δὲ τὴ χρειαζόταν πιὰ τὴ θέση. Δὲν ἤθελε νὰ καθήσῃ. Ἐρχόταν ἀπὸ τόσο μακρυά, εἶχε τόσο καιρὸ νὰ μᾶς δῆ, εἶχε τόσα νὰ μᾶς πῆ. Γύριζε ἀπὸ καρέκλα σὲ καρέκλα, πλησίαζε τὸν ἕναν, τὸν ἄλλον, μᾶς μιλοῦσε, μᾶς χαμογελοῦσε.

Ἔσκυψε σὲ μᾶς τὰ παιδιά, μᾶς θύμισε τὰ παιγνιδάκια ποὺ τοῦ φτιάναμε νὰ παίζῃ, ἔσκυψε στὴν ἀδερφή, τῆς θύμισε τὴν ὁλάσπρη τραχηλιὰ ποὺ τοῦ εἶχε κεντήσει γιὰ τὸ βελουδένιο του φόρεμα, πλησίασε τὸν πατέρα, τοῦ θύμισε τὸ πρῶτο βιβλίο ὅπου εἶχε συλλαβίσει τὰ πρῶτα παραμύθια, ὕστερα πλησίασε τὴ μητέρα.

Στὴ μητέρα εἶχε νὰ πῆ πολλά. Θὰ τῆς μιλοῦσε γιὰ χίλια δυὸ πραγματάκια ποὺ εἶχαν ἰδιαίτερα μεταξύ τους, θὰ τῆς θύμιζε τὶς γλυκὲς ὧρες ποὖχε περάσει στὴν ἀγκαλιά της, θ' ἀναθυμόταν μ' εὐγνωμοσύνη πῶς τὸν χτένιζε καὶ τὸν στόλιζε σὰν κουκλάκι τὰ Κυριακάτικα πρωϊνά, θὰ τῆς μιλοῦσε μὲ λαχτάρα γιὰ τὰ φιλιὰ ποὺ συνόδευαν τὴν καληνύχτα.

Ὤ, εἶχε πολλὰ νὰ τῆς πῆ. Ὥρα πολλὴ τῆς μιλᾷ, τῆς ἀνασκαλεύει τὴ μνήμη, ξεθάφτει ἀναμνήσεις, ἐπεισοδιάκια, παιδιάτικα πείσματα καὶ καμώματά του. Καὶ τῆς λέει, τῆς λέει... Ὤ, θέλει νὰ τῆς τὰ πῆ ὅλα τώρα. Εἶχε τόσον καιρὸ νὰ τὴν ἰδῆ, ποιὸς ξέρει πότε θὰ τὴν ξαναδῆ πάλι. Φλυαρεῖ ἀτέλειωτα, σὰν πουλάκι μεθυσμένο ἀπὸ μιὰν ἀνοιξιάτικη αὐγή. Κι' ἡ μητέρα τὸν ἀκούει ἀχόρταγα.

Τὰ μάτια της λάμπουν μιὰ στιγμή, θγραίνονται καὶ ξαφνικὰ ἕνα δάκρυ κυλᾷ σιωπηλὰ στὸ μάγουλό της.

Στὸ τραπέζι βασιλεύει νεκρικὴ σιγή. Ἡ λάμπα σφυρίζει ἕνα σφύριγμα παραπονετικὸ καὶ παρατεταμένο· τὸ ρολόϊ στὸ κομμό, ἄγρυπνο ὅπως πάντα, δουλεύει ρυθμικά. Κι' εἶναι οἱ μόνοι θόρυβοι ποὺ ἀκούγονται μέσα στὴ σιωπηλὴ αὐτὴ ἐπίσκεψη τοῦ πεθαμένου ἀδερφοῦ.

Μὰ τὸ δάκρυ ἐκεῖνο θὰ τοῦ πάγωσε τὴν καρδιά. Ποῦ νὰ φαντασθῆ πὼς ὁ ἐρχομός του θὰ προξενοῦσε λύπη! Θὰ σήκωνε τὸ ξανθὸ κεφαλάκι πρὸς τὴ μητέρα καὶ τὰ ξάστερα μάτια του θὰ ἐξέφραζαν λύπη κι' ἀπορία. Γιαὐτὸ κι' ἡ μητέρα ἔδγαλε τὸ μαντήλι καὶ προσπάθησε νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά της.

Μὰ ὁ μικρὸς εἶχε πιὰ λυπηθῆ, ἤθελε νὰ φύγῃ. Ἀλλωστε, εἶπε σιγὰ-σιγὰ στὴ μητέρα, ἡ νύχτα ἦταν προχωρημένη, ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ γρήγορα, γιατὶ ἀλλοιῶς θ' ἀργοποροῦσε, ὁ φύλακας ἄγγελος θ' ἀποκοιμόταν καὶ θἄθρισκε τὶς πύλες σφαλισμένες...

Κάνει ἕνα σιωπηλὸ γύρο στὸ τραπέζι, μᾶς ἀποχαιρετᾷ ὅλους καὶ φεύγει πάλι ἀθόρυβα ὅπως εἶχ' ἔρθει, βγαίνει στὴν αὐλὴ κι' ἀπομακρύνεται στὸ σεληνόλουστο κῆπο. Ὁ μικρός του ἤτκιος γλυστρᾷ ἀπαλὰ πάνω στοὺς θάμνους ποὺ περνᾷ καὶ σὲ λίγο ἡ μικρούλα σιλουέτα του σμίγει μὲ τὰ κλαδιὰ καὶ τὰ φύλλα καὶ χάνεται. Τώρα θἄναι μακρυά, πολὺ μακρυά μας.

Πέρασε ὥρα πολλὴ κι' ἡ μητέρα ξέχασε πιὰ νὰ διορθώσῃ τὸ λάθος της, ποὺ εἶχε ρίξει ἀνάμεσά μας τ' ὄνομά του.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΨΕΥΤΙΕΣ ΤΟΥ ΜΥΓΧΑΟΥΖΕΝ

Δ'.

Ὁ λύκος καὶ τὸ ἔλκηθρο.

Βρισκόμαστε ἀκόμα στὴ Ρωσσία. Ὁ βαρῶνος Μυγχάουζεν καβαλλίκεψε πάλι τἄλογό του, ποὺ ἂν κι' εἶχε πέσει ἀπὸ τόσο ψηλά, ἦταν πολὺ καλὰ στὴν ὑγεία του, κι' ἐξακολούθησε τὸ ταξίδι.

«Ἀλλά,— μιλεῖ τώρα ὁ ἴδιος, — ὅσο προχωροῦσα μέσα σ' αὐτὴ τὴν παγωμένη χώρα, ἔβλεπα πὼς κανένας ἐκεῖ πέρα δὲν ταξίδευε μὲ ἄλογο καβάλλα. Ἀποφάσισα τότε νὰ συμμορφωθῶ κι' ἐγὼ μὲ τὴ συνήθεια,—ὅπως θὰ τὸ κάνω πάντα ὅταν ταξιδεύω σὲ ξένες χώρες,— κι' ἀγόρασα ἕνα ἔλκηθρο. Τὸ ἔλκηθρο, καθὼς ξέρετε, εἶναι ἕνα μικρὸ ἁμαξάκι χωρὶς ρόδες, παρὰ μὲ δυὸ τόξα ἀπὸ κάτου, ποὺ τὸ σέρνει ἕνα ἄλογο καὶ τρέχει περίφημα ἀπάνου στὸ χιόνι. Ἀνέβηκα λοιπὸν στὸ ἔλκηθρό μου, μονάχος μου ἐννοεῖται, ἐπιβάτης μαζί κι' ἁμαξᾶς ἐγώ, καὶ τράβηξα πρὸς τὴν Πετρούπολη, ποὺ εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Ρωσσίας.

Δὲν ξέρω τώρα ἀπὸ ποιὸ ἀκριβῶς δάσος περνοῦσα, ὅταν παρατήρησα πὼς ἕνας μεγάλος λύκος ἔτρεχε τὸ κατόπι μου μ' ὅλη του τὴ γρηγοράδα. Ἦταν βέβαια πεινασμένος κι' ἤθελε νὰ μὲ φτάσῃ γιὰ νὰ μὲ φάῃ ζωντανό, χωρὶς κι' αὐτὸς νὰ μὲ ρωτήσῃ ἂν μοῦ ἄρεσε μιὰ τέτοια διασκέδαση...

Καὶ νά, σὲ λίγο μ' ἔφτασε. Δὲν ἦταν τρόπος νὰ γλυτώσω, γιατὶ ὅλα τὰ φυσέκια τοῦ πιστολιοῦ μου τὰ εἶχα τελειώσει. Χώθηκα λοιπὸν στὸ βάθος τοῦ ἁμαξιοῦ μου, ζάρωσα ὅσο μποροῦσα κι' ἄφησα τὸ ἄλογό μου νὰ τὰ βγάλῃ πέρα ὅπως ἤξερε. Καὶ τότε ἔγεινε ἐκεῖνο ποὺ ἐπιθυμοῦσα, χωρὶς νὰ τολμῶ νὰ τὸ ἐλπίζω:

Ὁ λύκος δὲν ἔδωσε σὲ μένα καμμιὰ προσοχή. Μόνο πήδησε ἀπάνω ἀπ' τὸ ἔλκηθρο, ἔπεσε στὰ καπούλια τοῦ ἀλόγου μου κι' ἄρχισε νὰ τὸ δαγκάνῃ ἀπάνω κατ' ἀπάνω. Τὸ κακόμοιρο τὸ ζῷο, ἀλλαλιασμένο ἀπὸ τὸν τρόμο κι' ἀπὸ τοὺς πόνους, ἄρχισε νὰ τρέχῃ ὅσο μποροῦσε, μὲ τὴν ἰδέα ἴσως πὼς ἔτσι τρέχοντας θὰ γλύτωνε. Συνῆλθα τότε λιγάκι, σήκωσα τὸ κεφάλι μου κι' εἶδα μὲ φρίκη πὼς ὁ λύκος, μὲ τὶς πολλὲς δαγκαματιές, εἶχε ἀνοίξει μιὰ τρύπα στὸ σῶμα τοῦ ἀλόγου μου καὶ μέσα στὴν τρύπα αὐτή, εἶχε χώσει τὸ κεφάλι του καὶ τὰ μπροστινά του πόδια.

Ἐγὼ τότε ἐπωφελήθηκα, ἄρπαξα τὸ καμουτσίκι μου κι' ἄρχισα νὰ τὸν κτυπῶ δυνατὰ στὴ ράχη...

Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ ἐπίθεση τρόμαξε τὸ λύκο σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ἔκαμε μπροστὰ μ' ὅλη του τὴ δύναμη. Συγχρόνως τὸ ἄλογο ἔπεσε ψόφιο στὸ χιόνι. Ὁ λύκος ὅμως βρέθηκε μπερδεμένος, στὴ θέση τοῦ ἀλόγου μου, μὲ τὴ ζευγλα καὶ μὲ τὰ χαλινάρια. Δὲν μποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ ἔλκηθρο, ἦταν πιὰ ζεγμένος αὐτός. Κι ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἔπαυα νὰ τὸν κτυπῶ ἀπὸ πίσω, ἐξακολούθησε νὰ τρέχῃ, νὰ τρέχῃ σὰν τρελός.

Ἔτσι φτάσαμε στὴν Πετρούπολη!

Αὐτὸ βέβαια οὔτε ὁ λύκος τὸ περίμενε, οὔτε κι' ἐγώ. Καὶ μπορεῖτε πιὰ νὰ φαντασθῆτε τὴν ἔκπληξη τῶν ἀνθρώπων, μέσα στὴν πόλη, ποὺ ἔβλεπαν ἕνα ἔλκηθρο μ' ἕναν κύριο, νὰ τὸ σέρνῃ ἕνας λύκος!»

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΙΑ φορὰ κι' ἕναν καιρό, — πάνε χρόνια τώρα, - σᾶς διηγήθηκα τὴν ἀστεία μὰ καὶ συγκινητικὴ ἱστορία ἑνὸς μικροῦ ***ζωφίλου***, ποὺ εἶχε τὴ μανία νὰ κουβαλᾷ καὶ ν' ἀνατρέφῃ στὸ σπίτι του λογῆς - λογῆς ζῷα, ἀπὸ τὰ πιὸ ἥμερα κι' ὡραῖα ὡς τὰ πιὸ ἄγρια κι' ἄτχημα: Χρυσόψαρα μὰ καὶ λυκάκια. Γιδούλες μὰ καὶ φίδια. Ὤ, ναί! ὥς κι' ἕνα φίδι κουβάλησε μιὰ μέρα. Καὶ τότε ὁ μπαμπᾶς του ἔχασε τὴν ὑπομονή.

—Λύκου; μ' ἔφερες, τοῦ φώναξε, φίδια μ' ἔφερες· τί ἄλλο θὰ μὲ φέρῃς ἀκόμα; Ἐγὼ τὸ σπίτι μου θηριοτροφεῖο δὲν τὸκανα. Πάρ' τα καὶ φύγε!..

Κι' ὁ μικρὸς μάζεψε τὸ «θηριοτροφεῖο» του, μπῆκε μαζί του σ' ἕν' ἁμάξι καὶ κουβαλήθηκε στῆς γιαγιᾶς του.

Ἐκεῖ ἔμεινε κάμποσες ἡμέρες· τοῦ μηνοῦσαν, τὸν προσκαλοῦσαν, τὸν παρακαλοῦσαν νὰ γυρίσῃ, τοῦ κάκου. Ὁ μικρὸς ἦταν κακιωμένος. Τοῦ εἶχαν βρίσει τὰ καλὰ κι' ἀγαπημένα του ζῳάκια· τοῦ τὰ εἶχαν πῆ... θηρία. Ἐπὶ τέλους τοῦ πέρασε, τὰ πῆρε καὶ ξαναγύρισε. Ἀλλὰ ὁ μπαμπὰς εἶχε φύγει ἐντω μεταξὺ γιὰ τὸ κτῆμα...

Σήμερα τὸ παιδὶ ἐκεῖνο εἶναι ἄντρας ὡς ἐκεῖ - πάνω. Ἡ παιδική του ὅμως ἀγάπη πρὸς τὰ ζῷα δὲν τὸν ἄφησε· κι' ἐξακολουθεῖ νὰ κουβαλῇ στὸ σπίτι του ἀπ' αὐτά, ὅπως καὶ τότε. Οἱ δικοί του, φαίνεται, συνήθισαν σιγά - σιγὰ τὴν ἰδέα πὼς τὸ σπίτι μπορεῖ, καὶ ἴσως πρέπει, νἆναι καὶ λίγο «ζῳολογικὸς κῆπος», ἂν ὄχι καθαυτὸ θηριοτροφεῖο... Κι' ἄρχισαν νἀγαποῦν τὰ ζῷα κι' αὐτοί. Μπορῶ μάλιστα νὰ πῶ, πὼς μερικὰ τἀγάπησαν πάρα πολύ, — κάτι σκυλιὰ π. χ. — καὶ γιὰ κάποιο, ποὺ ὁ ζῳόφιλος τὸ εἶχε κουβαλήσει τελευταῖα, ξετρελάθηκαν ὅλοι τους. Κι' ὁ μπαμπὰς ποὺ φώναζε, κι' ἡ μαμμὰ ποὺ γρίνιαζε, καὶ τἀδέλφια, κι' οἱόπηρέτες ἀκόμα. Στοὺς συγγενεῖς καὶ στοὺς φίλους, ὅπου πήγαιναν, δὲν μιλοῦσαν πιὰ παρὰ γιὰ τὸ Λεωνίδα τους. Καὶ πάλι οἱ συγγενεῖς κι' οἱ φίλοι, ἀκούγοντας τόσα περίεργα, πήγαιναν ἐκεῖ νὰ βλέπουν τὸ Λεωνίδα. Μαντεύετε τώρα τί ἦταν ὁ Λεωνίδας αὐτός; μιὰ μαϊμοῦ, μιὰ χαριτωμένη κι' ἐξυπνότατη μικρὴ μαϊμουδίτσα!

Ἄ, μάλισα, μιὰ μαϊμουδίτσα ἀξίζει τὸν κόπο. Κι' ἐγὼ ἀκόμα, ἀπ' ὅσα μοῦλεγαν γι' αὐτή, ἤθελα νὰ πάω νὰ τὴν ἰδῶ, νὰ τὴν κάνω γούστο καὶ νὰ σᾶς τὴν περιγράψω. Ἀλλὰ δὲν πρόφτασα. Μιὰ μέρα μᾶς ἦλθε ἡ θλιβερὴ εἴδηση: ὁ Λεωνίδας πέθανε! Τὸ κακόμοιρο τὸ μαϊμουδάκι, μὲ τὰ παιχνίδια του, εἶχε πέσει ἀπὸ ψηλά, εἶχε κτυπήσει ἄσχημα, δὲν τὸ κατάλαβαν γιὰ νὰ φωνάξουν γιατρὸ καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ βρῆκαν πεθαμένο. Ἔ, λοιπὸν εἶναι ἀδύνατο νὰ φαντασθῆτε τὴ λύπη ποὺ προξένησε σ' ἐκεῖνους τοὺς ἀνθρώπους ὁ θάνατος τοῦ Λεωνίδα! Ἔκαναν σὰ νἄχασαν ὄχι ἕνα ζῷο, ἀλλὰ ἕνα Λεωνίδα ἀληθινό.

Ἐγώ, ἐννοεῖται, ὡς τὴν ἄλλη μέρα τὸ εἶχα κιόλας ξεχάσει. (Καλά, τώρα, εἶπα, ἄλλο κακὸ νὰ μὴν πάθουνε!...) Καὶ φαντασθῆτε τὴν ἔκπληξή μου, ὅταν ἄκουσα τὴ μικρή μου φίλη, μιὰν ἀδελφὴ τοῦ ζῳόφιλου, ποὺ ἦλθε στὸ σπίτι μας ὕστερ' ἀπὸ μιὰ - δυὸ ἑβδομάδες καὶ τὴ ρώτησα τί ἔγεινε, νὰ μοῦ ἀπαντᾷ:

— Ἔ, εἴχαμε, βλέπετε, καὶ τὸ πένθος.

— Τὸ πένθος; ποιὸς πέθανε, Θέ μου;

— Ὁ Λεωνίδας μας! Δὲν τὸ μάθατε; δὲ σᾶς τὄπαν;...

— Ἄ, ἔτσι πές! καὶ μὲ τρόμαξες, καϊμένη!..

Ἡ μικρή μου φίλη γέλασε.

— Ἔχετε δίκιο, μοῦ εἶπε. Μιὰ μαϊμοῦ δὲ λογαριάζεται... ἀλλὰ γιὰ μᾶς ἦταν σὰν ἄνθρωπος.

Κι' ἄρχισε νὰ μοῦ μιλᾷ γιὰ τὶς ἀρετὲς καὶ τὶς ἐξυπνάδες τοῦ μακαρίτη. Πῶς τοὺς καταλάβαινε, πῶς τοὺς ἀγαποῦσε, πῶς ἔπαιζε μαζί τους, τί ὄμορφα ποὺ ἔτρωγε, τί κατεργάρικα ποὺ γελοῦσε! Ἡ μιλιὰ μόνο τοῦ ἔλειπε. Μοῦ ἔδειξε καὶ τὴ φωτογραφία του. Κι' εἶδα, ἀλήθεια, ἕνα ἐξυπνότατο μουτράκι... ἀνθρωπινό, μὲ κάτι ματάκια σπίρτο μονάχο, ποὺ λίγοι ἄνθρωποι τὰ ἔχουν...

— Τώρα πιὰ δὲν μᾶς μένει παρὰ τὸ καπελάκι του!... μοῦ εἶπε στὸ τέλος μὲ στεναγμό. Ἄ, τί ὄμορφο καπελάκι! καὶ τί ὄμορφα ποὺ τὸ φοροῦσε μόνος του! Τὸ βλέπω κρεμασμένο στὸ ἀντρέ, μὲ τὰ καπέλλα τῶν παιδιῶν κι' αὐτό, καὶ δακρύζω.

Λίγες ἡμέρες ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν ὁμιλία, πῆγα στὸ σπίτι ἐκεῖνο νὰ κάμω βίζιτα. Καὶ τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ εἶδα, ἦταν τὸ καπελλάκι τοῦ Λεωνίδα, κρεμασμένο στὸ ἀντρέ. Ἄ, τὸ χαριτωμένο μικροσκοπικὸ παναμαδάκι, μὲ τὴν κορδελίτσα του, μὲ τὸ ρελιασματάκι του καὶ μὲ τὶς γουδίτσες τοῦ τεπέ του! Δὲν εἶχα ἰδῆ ποτὲ τὸν Λεωνίδα· ἀλλὰ μοῦ φάνηκε πὼς τὸν ἔβλεπα μπροστά μου νὰ φορῇ ἐκεῖνο τὸ καπελλάκι. Κι' ὄχι μόνο κατάλαβα τὴν ἀγάπη ποὺ τοῦ εἶχαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὴ λύπη ποὺ τοὺς προξένησε ὁ θάνατός του, ἀλλὰ τὸν ἀγάπησα καὶ τὸν λυπήθηκα κι' ἐγώ, — ἐγὼ ποὺ δὲν εἶχα ἰδῆ ἀπ' αὐτόν, παρὰ μιὰ φωτογραφία κι' ἕνα καπελλάκι!...

Κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ περιστατικό, κι' ἀπὸ ἄλλα ποὺ ἔτυχε νὰ ἰδῶ ἢ ν' ἀκούσω στὴ ζωή μου, συμπεραίνω πὼς κανένα ζῷο δὲν ἀγαπιέται τόσο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ὅσο ἡ μαϊμού. Καὶ τοῦτο βέβαια γιατὶ τοῦ μοιάζει περισσότερο ἀπ' ὅλα καὶ γιατ' εἶναι ἀναμφισβήτητα τὸ ἐξυπνότερο. Κι' ὁ σκύλος βέβαια εἶναι πολὺ ἐξυπνος καὶ πολὺ ἀγαπητός· ἀλλὰ περισσότερο, ὑποθέτω, γιὰ τὴν ἀγάπη τὴν πίστη καὶ τὴν ἀφοσίωση ποὺ δείχνει ἐκεῖνος. Ἡ μαϊμοῦ ὅμως, χωρὶς νὰ ἔχῃ αὐτὰ τὰ δουλικὰ λιγάκι προτερήματα, γίνεται ἀγαπητὴ γιὰ τἄλλα της, τὰ δικά της, ποὺ εἶναι, καθὼς εἴπαμε, ἡ μεγάλη της ἐξυπνάδα κι' ἡ μεγάλη της ὁμοιότητα μὲ μᾶς. Ἐπὶ τέλους ἔχει καὶ... χέρια, ποὺ κανένα ἄλλο ζῷο δὲν τἄχει, καὶ μπορεῖ νά... ντύνεται καὶ μονάχο του· ἐνῶ ὅλα τἄλλα ζῷα ποὺ τοὺς φορεῖομε ροῦχα δὲν ξέρουν παρὰ νὰ τὰ πετοῦν. Ἄ, θέλετε μάλιστα, ἡ μαϊμοῦ δὲν εἶναι καθαυτὸ ζῷο· εἶναι ἕνας κατώτερος ἄνθρωπος, ἕνας ὑπάνθρωπος.

Θὰ πῆτε τώρα: πῶς λοιπὸν δὲν ἀγαποῦμε καὶ τοὺς ἀληθινοὺς ὑπανθρώπους παρ' ἀπεναντίας τοὺς ἀποστρεφόμαστε; Ἕνας ἠλίθιος π. χ. μπορεῖ νἆναι πιὸ ἐξυπνος ἀπὸ μιὰ μαϊμοῦ· ἀλλὰ ποιὸς τὸν ἀγαπᾷ; Ναί, μὰ ὁ ἠλίθιος αὐτὸς εἶναι ***ἄνθρωπος***, ποὺ μποροῦσε νἆταν καὶ μεγαλοφυΐα· ἐνῷ ἡ μαιμοῦ πάντα εἶναι ἕνα ζῷο, ποὺ μποροῦσε νἆταν καὶ κοντότερο ἀπὸ χήνα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη διαφορά.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Η ΑΝΘΟΥΛΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ Κας Α. ΖΕΝΝΕΒΡΑΙΗ
ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΚΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. (Συνέχεια)

— Καὶ πόσω χρονῶν εἶσαι, κόρη μου, τὴ ρώτησε ἡ μητέρα.

— Ὀκτώ, κυρά.

— Καὶ τί θέλεις καθαυτὸ νὰ μάθῃς;

— Ὅ,τι θέλεις τοῦ λόγου σου, κυρά· μὰ πρῶτα πρῶτα νἀρμέγω τὴν Κοκκίνω μας.

— Θὰ μάθῃς, μικρή μου, θὰ μάθῃς. Κι' ἴσα-ἴσα ποὺ ἔχω ἀνάρμεγη τὴ Σταχτιὰ καὶ τὴ Φρονίμω. Θὰ μὲ ἰδῆς τώρα πὼς θὰ τὶς ἀρμέξω. Καὶ στὴ Φρονίμω μάλιστα μπορεῖς νὰ δοκιμάσῃς καὶ σύ, γιατ' εἶναι ἥμερη καὶ κπλόβολη.

Ἡ μητέρα τοῦ Γιάννη πῆρε ἕνα σκαμνί, τράβηξε κοντά της κι' ἕναν καλοπλυμένο κουβὰ κι' ἐκάθησε κάτω ἀπὸ τὴν ἀγελάδα.

Ἡ Ἀνθούλα ἔκανε τόσα τὰ μάτια της γιὰ νὰ βλέπῃ... Σιγὰ-σιγά, ἡ νοικοκυρὰ ἄρμεξε τὴ Σταχτιά. Κι' ἀφοῦ τελείωσε μ' αὐτή, εἶπε:

— Τώρα ἦρθε ἡ ἄράδα τῆς Φρονίμως. Δός μου, μικρή, τὸ χεράκι σου νὰ σὲ μάθω ἐγὼ πῶς ἀρμέγουν.

Κι' ἡ καλὴ γυναίκα τοποθέτησε τὴ Ἀνθούλα ὅπως ἔπρεπε καὶ τῆς ἔδειξε πῶς ἔπρεπε νὰ κάνῃ τὰ χέρια της γιὰ νἀρμέγῃ, καὶ μάλιστα ἡ ἴδια τῆς ὁδηγοῦσε καὶ τῆς ἐπίεζε τὰ δάχτυλα.

— Νά, εἶδες; Κατάλαβες;...

— Ναί, μὰ δὲν ἔμαθα ἀκόμα...

— Τώρα θὰ ἰδοῦμε... Κάνε ὅπως σοῦ ἔδειξα καὶ μονάχη σου... Δοκίμασε... θαρρετά... μὴ φοβᾶσαι!...

Ἡ μικρή, καθισμένη στὸ σκαμνάκι, χανόταν κάτω ἀπ' τὴν κοιλιὰ τῆς ἀγελάδας, ποὺ ὅμως δὲν ἦταν καὶ πολὺ μεγάλη. Κι' ἄρχισε τώρα νὰ τὴν ἀρμέγῃ μονάχη της. Μὰ τοῦ κάκου. Γάλα δὲν ἔδγαινε νὰ τρέξῃ στὸν κουβά.

— Πιὸ δυνατά... σφίγγε πιὸ δυνατά!

— Ἔτσι;...

— Ναί... πιὸ δυνατὰ ἀκόμα...

— Ἄχ, δὲν ξέρω!

Ἔσκυψε πάλι ἡ μητέρα, ἔπιασε τὸ χεράκι τῆς Ἀνθούλας, τὸ ἐτοποθέτησε ὅπως ἔπρεπε στὸ μαστὸ τῆς ἀγελάδας, τὸ ἔσφιξε ἀπὸ πάνω καὶ ὤ, τί θαῦμα! ἄσπρο καὶ ζεστὸ γάλα ἄρχισε νὰ τρέχῃ στὸν κουβά.

— Ἔτσι, γειά σου! φώναξε ἡ Βασιλική. Καὶ μὲ τὰ δυό σου χέρια τώρα!

Ἡ Ἀνθούλα ἔβαλε καὶ τὰ δυό της χέρια, ἔβαλε κι' ὅλα της τὰ δυνατά. Καὶ σὲ λίγο μποροῦσε νἀρμέγῃ τὴ Φρονίμω μιὰ χαρά!

Βέβαια δὲν ἦταν καὶ κανένα δύσκολο πρᾶγμα. Ἡ μικρὴ ὅμως τὄμαθε πιὸ γρήγορα ἀπ' ὅσο θὰ τὸ μάθαινε ἕνα κοριτσάκι τῆς ἡλικίας της κι' ἡ μητέρα τοῦ Γιάννη θαύμασε τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἐπιτηδειότητά της.

— Μπράβο, μικρή μου, τῆς εἶπε. Ἐγὼ λοιπὸν σοῦ λέω πὼς θὰ γίνῃς καλὴ νοικοκυρούλα.

Ἔφτανε κεῖνο τὸ μάθημα γιὰ πρώτη μέρα. Αὐτῆς τῆς ἰδέας ἦταν ἡ μητέρα τοῦ Γιάννη· κι' εὐχαριστημένη ποὺ τὰ παιδιά της εἶχαν δεῖξει τόση καλοσύνη στὴ φτωχὴ ἐκείνη ὀρφανούλα, ἡ καλὴ γυναίκα τὰ ἔστειλε νὰ παίξουν. Τότε τὰ δυὸ ἀδέλφια τριγύρισαν τὴν Ἀνθούλα σ' ὅλο τὸ σπίτι. Ὤ, ἦταν σωστὴ βίλλα τὸ σπίτι ἐκεῖνο κι' εἶχε τόσα πράγματα!.. Περιστέρια, γουρουνάκια, χῆνες, κόττες, γάλους, πάπιες, ὅ,τι ἤθελες!.. Ἡ Ἀνθούλα, ποὺ δὲν εἶχε ἰδῆ ποτὲ της γάλους, τὰ χρειάστηκε ὅταν ἄκουσε τὴ βραχνή τους κραυγὴ κι' εἶδε τὸν κόκκινο λαιμοδέτη τους, ποὺ κοκκίνιζε περισσότερο ἀπ' τὸ θυμό. Γιατὶ ὁ Γιάννης, γιὰ νὰ γελάσῃ ἡ Ἀνθούλα, τοὺς τὴν ἔδειχνε καὶ τοὺς φώναζε: «Σκάστε! εἶναι πιὸ κόκκινη ἀπὸ σᾶς! πιὸ κόκκινη!» — «Γλού, γλού!» ἀπαντοῦσαν οἱ γάλοι θυμωμένοι σὰ νὰ καταλάβαιναν τὸ πείραγμα. Ἔπειτα φούσκωναν κι' ἄνοιγαν τὴ μαύρη οὐρά τους, ποὺ γινόταν σὰ μιὰ μεγάλη πιατέλα.

— Τώρα καμαρώνουν, εἶπε ἡ Βασιλική· δὲν εἶναι ὄμορφοι, ἔ;

Ἀλλὰ ἡ Ἀνθούλα προτιμοῦσε τὰ περιστέρια καὶ προπάντων τὸν Καραφωτιά, ποὺ ἔγεινε ἀμέσως φίλος της καὶ τῆς ἔγλειφε τὰ χέρια.

— Παιδιά, ἐλᾶτ' ἐδῶ! τοὺς εἶπε ὕστερα ἡ νοικοκυρά. Σήμερα ζύμωσα κι' ἔκαμα καὶ μιὰ τυρόπηττα. Νά, πάρτε τη, καθῆστε σὲ κανέναν ἥσυχο κατακόκκινη. Ἐγὼ δὲ θέλω νὰ πάρω ὅλη τὴν πήττα. Τί θὰ πῇ ἡ μάννα σας σὰν τὸ μάθῃ;

— Θὰ πῇ πὼς κάναμε πολὺ καλὰ νὰ σοῦ τὴ δώσουμε καὶ θὰ μᾶς κάνῃ μιὰν ἄλλη τὸ Σαββάτο ποὺ μᾶς ἔρχεται. Πάρ' τη, Ἀνθούλα. Θὰ λυπηθῶ πολὺ ἂν δὲν τὴν πάρῃς.

— Τί καλοὶ ποὺ εἶστε ὅλοι σας! τί καλοί!.. Καὶ πῶς σᾶς ἀγαπῶ ὅλους! φώναξε ἡ Ἀνθούλα.

Ἔβαλαν τὴν πήττα στὴν ἄκρη· ἀλλὰ τὰ κεράσια τὰ καταβρόχθισαν μὲ μεγάλη ὄρεξη καὶ τὰ ζωηρὰ καὶ χαρούμενα γέλια τους ἀκουγόνταν ὥς μέσα στὸ σταῦλο.

Ὅταν ἦλθε ἡ ὥρα νὰ φύγουν, ἡ Ἀνθούλα πῆγε νὰ χαιρετήσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴ μητέρα τοῦ Γιάννη.

— Ἔλα νὰ σὲ φιλήσω, μικρούλα μου, τῆς εἶπε αὐτή. Αὔριο νὰ ξανάρθῃς πάλι. Θέλω κάθε μέρα νὰ μαθαίνῃς ἀπὸ κάτι τί, ὥς που νὰ τὰ μάθῃς ὅλα.

Ὁ Γιάννης συνόδεψε τὴ μικρή του φίλη ὥς τὸ λειβάδι. Ἡ Ἀνθούλα ἦταν τόσο συγκινημένη, ποὺ δὲν ἔλεγε λέξη. Μόνο ἔσφιγγε κάπου-κάπου τὸ χέρι τοῦ φίλου της. Ἴσως ἤθελε μ' αὐτὸ νὰ βεβαιωθῇ πὼς δὲν ἦταν ὄνειρο ὅσα εἶχε ἰδῆ τὴν ἡμέρα ἐκείνη... Κι' εἶχε δίκιο ἡ ὀρφανὴ νὰ μὴν τὰ πιστεύῃ. Ἦταν τόσο καινοῦργιο, τόσο πρωτογνώριστο πρᾶγμα γι' αὐτὴν ἡ εὐτυχία!

Ὁ Καραφωτιὰς ἀκολούθησε τὰ παιδιὰ καὶ βοήθησε τὸ Γιάννη νὰ βγάλῃ τὴν Κοκκίνω ἀπ' τὸ χωράφι. Κι' αὐτὴ ἦταν εὐτυχισμένη ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Τὸ τρυφερὸ χορτάρι τοῦ λειβαδιοῦ ποὺ τὸ χόρτασε, ἦταν πολὺ πιὸ νόστιμο ἀπὸ τἀγκάθια τοῦ δρόμου.

— Καληνύχτα, Γιάννη μου! εἶπε στὸ φίλο της ἡ Ἀνθούλα, τὴ στιγμὴ ποὺ χωρίζόνταν. Καὶ πὲς τῆς μάννας σου, πὼς ἂν πῆρα ὁλάκερη τὴν πήττα, δὲν τὄκαγα ἀπὸ ἀχορταγιά, παρὰ γιὰ νὰ φάῃ ἀπόψε κι' ὁ καϊμένος ὁ πατέρας μου, ὅπως εἴπες...

— Μὴ σὲ νοιάζῃ! τῆς ἀποκρίθηκε ὁ Γιάννης. Θὰ τῆς τὸ πῶ... καὶ θὰ τὸ πιστέψῃ! Μὰ καὶ νὰ μὴ τῆς τὄλεγα, πάλι θὰ τὸ καταλάβαινε...

(Ἀκολουθεῖ)

«—Καὶ μὲ τὰ δυό σου χέρια τώρα!..» (Σελ. 61, στ. α'.)

ΡΗΤΑ

28.

Κάτι σοβαρὸ ἂν θὰ κάνῃς,
Νὰ τὸ μελετήσῃς πρῶτα.
Στὴν ἀνάγκη, κι' ἄλλους ρώτα
Ποὺ ἔχουν πεῖρα, ποὺ ἔχουν φῶτα
Καὶ δὲν χάνεις.

CHEF

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

«ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ»

Ἀριθ. Ἔγκρ. 29.

Ἀλύγιστες, ψηλὲς ἰτιὲς
στὸ χῶμα ζωγραφίζουν
Θαμπὲς σκιές, στὴν κρήνη
Κι' οἱ δροσερὲς σταλαγματιὲς
θλιβοὺς ἀχοὺς σκορπίζουν
Στὴν ἄτρεμη γαλήνη.

Χωριατοπούλες φτάνουνε
τὸ δεῖλι ἀποσταμένες,
—Στὰ χέρια τὸ λαγήνι
Κρατάει κάθε μιὰ ἀγκαλιὰ—
κοπαδιαστὲς γυρμένες
Παίρνουν νερὸ ἀπ' τὴν κρήνη

Τοῦ ἑσπεριοῦ τὸ χτύπημα
γλυκόλαλα γροικιέται,
Γυρνοῦν ἀργὰ οἱ ζευγάτες,
Βαρειά τους ἡ περπατησιά
τρίζει κ' ἀχνοσκορπιέται
Στὶς ἔρημες τὶς στράτες.

Κι' ἀγάλι-ἀγάλι ἡ σκοτεινιὰ
τὸ ἀραξοβόλι ἀφίνει,
Θαμπὸ σεντόνι ἁπλώνει,
Κι' ὅλα φαντάσματα βουβὰ
φαντάζουν, ἡ ἔρμη κρήνη
Καὶ τῶν δεντρῶν οἱ κλῶνοι.

Μάρκος Μπότσαρης

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

Ἀριθ. Ἔγκρ. 38

Σὲ κάποιαν ἐρημιὰ συναντήθηκαν δυὸ νέοι: Ὁ ἕνας, γεμάτος σάρκες καὶ δύναμη, εἶχ ἕνα χρῶμα στὰ μάγουλα του ποὺ σοῦ θύμιζε τὰ τριαντάφυλλα.

Ὁ ἄλλος ἦταν λεπτὸς μὲ κοκκαλάρικα δάχτυλα, μὰ πόσο βαθιὰ ὡραῖος!... Στὰ μάγουλά του ξεψυχοῦσαν κάτι κίτρινα τριαντάφυλλα καὶ στὰ μάτια του, τὰ βαθουλωμένα, ἐσβύνεν ἕνα δειλινὸ χινόπωριάτικο... Ὁλοςδιόλου ἀνόμοιοι μεταξύ τους. Μὰ ἡ μεγαλύτερη διαφορὰ ἦταν στὴν ψυχή. Πόσο ἀλλοιώτικα ποὺ αἰσθανόνταν!...

Χαιρετίσθηκαν καὶ μίλησαν. Εἶχαν διάφορα. Εἶχαν καὶ γιὰ τὶς συντροφιές τους...

— Ἐμένα συντροφιά μου, εἶπε ὁ πρῶτος, εἶναι ὁ περισσότερος κόσμος,—γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅλος...

Μίλησε κ' ὁ ἄλλος:

— Ἐμένα ἡ συντροφιά μου εἶναι μερικοὶ γέροι ποιητές, λίγες γυναῖκες καὶ κάποιοι χλωμοὶ νέοι. Πολὺ λίγοι!..

Σαρκαστικὰ γέλασε τότε ὁ ἄλλος, ὁ δυνατός.

— Καὶ ποῦ μένεις; τὸν ρώτησε ὁ ἀδύνατος.

—Μένω!; γέλασε ὁ δυνατός... Κατοικία μου εἶναι ὅλα τὰ βασίλεια... Ὅλος ὁ κόσμος!

— Καὶ τώρα ποῦ πᾶς;

— Πηγαίνω ἀπὸ βασίλειο σὲ βασίλειο, γυρνῶ ὅλον τὸ κόσμο ποὺ τόσο εὐγενικὸς εἶναι μαζί μου, κ' εἶμαι πάντοῦ τόσο καλόδεχτος... Καὶ σύ, χλωμὲ ἄνθρωπε, τί θὲς ἐδῶ στὴν ἐρημιά;

— Ἐγὼ πάω στὸ σανατόριο, γιὰ νὰ πεθάνω ἴσως ἐκεῖ... Μὰ ἐσένα πῶς σὲ λένε;

— Ρεαλισμό!... Ἂν ρωτῆς καὶ γιὰ τοὺς τίτλους μου, ἔχω πολλούς. Μὲ λένε Βασιλιὰ τῆς χαρᾶς μὰ κοὶ τῆς χυδαιότητας. Ὡστόσο σήμερα εἶμαι βασιλιὰς ὅλης τῆς γῆς. Καὶ σύ, ἄρρωστε ἄνθρωπε, πῶς λέγεσαι;

— Ἰδανισμός... εἶπε ὁ χλωμὸς νέος.

Κι' ἀπομακρύνθηκε.

Ἕνα βαθὺ σουρούπωμα εἶχε σκεπάσει γύρω τὴ φύση, καθὼς καὶ τὰ μάτια τοῦ φθισικοῦ νέου ποὺ ἀπομακρυνόταν σὰν κυνηγημένος...

Φιόρης Λεβάντες

Η ΧΙΟΝΟΥ ΜΑΣ

Ἀριθ. Ἔγκρ. 46

Ὁ ἀέρας φυσᾷ μανισμένος, ἐνῷ στιβάζει στοὺς δρόμους τὸ χιόνι ποὺ ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ δὲν ἔπαψε νὰ πέφτῃ. Τ' ἀδελφιά μου, γύρω σ' ἕνα τραπέζι, μὲ τὰ κεφάλια σκυμμένα στὰ βιβλία τους, ἑτοιμάζουν τ' αὐριανά τους μαθήματα. Ἐγώ, σὰν πιὸ μεγάλη, εἶχα τελειώσει γρηγορότερα καὶ, καθισμένη μπρὸς στὴν θερμάστρα, σκεπτόμουν τὶς φίλες μου ποὺ τώρα ζοῦσα μακρυὰ τους....

Ἀπὸ τὶς σκέψεις μου αὐτὲς μᾶβγαλε ἡ φωνὴ τοῦ ἀδελφοῦ μου: «Φανῆ, παιδιά, ἐλᾶτε κάτω!» Τυλιγόμαστε μὲ ὅ,τι πρόχειρο βρήκαμε, τρέχουμε καὶ βλέπουμε τὸν Κλέωνα νὰ κρατῇ μιὰ μαύρη γάτα, σὰν ψάρια, ποὺ ἡ ράχη καὶ τὸ κεφάλι της ἦταν ἄσπρα ἀπὸ χιόνι!

Τὴν παίρνουμε ἀπάνω καὶ τὴ βάζουμε κοντὰ στὴ φωτιά. Ὁ ἕνας μου ἀδελφὸς τρέχει γιὰ γάλα, καὶ ὁ ἄλλος γιὰ νὰ παρακαλέσῃ τὴ μαμά νὰ τὴν κρατήσουμε, ἐνῷ ἐγὼ μὲ τὸν Κλέωνα τῆς κάνουμε τὸ γιατρό.

Μὲ τὶς πολλὲς περιποιήσεις, ἡ μαύρη γάτα συνῆλθε καὶ φαντάζεστε τὴ χαρά μας, ὅταν ἡ μαμά μᾶς εἶπε νὰ τὴν κρατήσουμε. Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ ἔγεννα τὰ βαφτίσια της. Νουνὸς ἦταν ὁ ἀδελφός μου καὶ τὴν ὀνόμασε *Χιονοῦ*.

Τώρα ἀπορεῖν ὅλοι πῶς μιὰ μαύρη γάτα λέγεται Χιονοῦ. Μὰ δὲν ξέρουν τὴν ἱστορία της.

Δούκισσα τοῦ Δάντιχ

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ

Ἀριθ. Ἔγκρ. 47.

... Μέσ' στὴ σιωπή, ἀναπαλύψαμε, μετὰ ἀπὸ μιὰ καμπή, ἕνα χωρικὸ σπιτάκι, περιφραγμένο μ' ἕνα χαγιάτι, φορτωμένο μ' ἕνα τσαμπὶ ἀνθρώπινο. Μιὰ γυναίκα ἦταν ἐκεῖ, νέα ἀκόμη, μὲ μιὰ ἔκφραση μητρικὴ ἀκτινοβόλο, καὶ γερό, ὑγιεινό, ἀρρυτίδωτο μοῦτρο. Κρατοῦσε ἕνα παιδάκι στὸ μπράτσο της, κατάξανθο, ῥαδινὸ καὶ κατσαρό, μὲ μαλλιὰ σὰν ἄχυρα· καὶ γύρο της εἶχε ἀκόμη δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, παιδάκια, μπερδεμένα τὸ ἕνα μεσ' σ' ἄλλο. Τὸ ἕνα ἔδειχνε μονάχα τὸ κεφάλι του, τὸ ἄλλο, τεντωμένο, ταλαντευόταν.

Ὅλος αὐτὸς ὁ μικρόκοσμος ἀναδενόταν, ἐχειρονομοῦσε, κοίταζε κι' ἐφώναζε πρὸς τὴν ἴδια διεύθυνση. Φωνή, βοή, γέλιά, κακό...

Ἀπέναντί μας, στὸ δρόμο, ἕνας ἄνθρωπος ἔρχοταν μὲ τὸ δρεπάνι στὸν ὦμο. Ὅταν πλησίασε, κούνησε καὶ κεῖνος τὸ ἐλεύθερο χέρι του κ' ἔκαμε ν' ἀντηχήσῃ ἡ φωνή του σᾶν καμπάνα.

Στὸ κόκκινό του πρόσωπο ἔτρεχε ῥυάκι ὁ ἱδρώς. Θὰ εἶχε θερίσει μέσα στὸν ἥλιο, ἀλλὰ δὲν τὸ συλλογιζόταν πιά. Κι' ἡ χαρά του ἀντιλαλοῦσε.

Ἦταν ἡ ἐπισκοφή τοῦ νοικοκύρη.

Ἡ φίλη μου μ' ἐσταμάτησε. «Κοίταξε» μοῦ λέει, ἐνῷ τὰ δάκρυα πλημμύριζαν τὸ πρόσωπό της. «Τί εὐτυχία! ὦ εἶναι τόσο εὐτυχεῖς αὐτοί!»

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἄπτερος Νίκη

ΖΗΤΙΑΝΑ

Ἀριθ. Ἔγκρ. 37.

Ἰσχνή, χλωμή κουρελιασμένη,
Μ' ἕνα μωρὸ στὴν ἀγκαλιά,
Σ' ἕνα πεζοῦλι καθισμένη,
Μασσᾶ ψωμὶ καὶ μιὰν ἐλιά...

Τὰ μητρικά της ἀνοίγει στήθια
Γιὰ νὰ βυζάξῃ τὸ μωρό...
Τόνα της χέρι ζητᾶει βοήθεια
Διώχνει τὶς μύγες τἀριστερό.

Ἂν κάποιος ρίξῃ καμμιὰ δεκάρα
Στὸ χέρι τὸ τρεμουλιαστό..
Τὴ σφίγγει μ' ἄπειρη λαχτάρα...
Καὶ ψιθυρίζει «εὐχαριστῶ»...

Καρυοθραύστης

ΠΑΙΔΙΑ

Ἀριθ. Ἔγκρ. 40.

Ἡ Νέλλη ἀγόρασε σήμερα ἕνα καινούργιο βιβλίο.

Μὲ τί προθυμία ἄρχισε νὰ τὸ φυλλομετρῇ καὶ νὰ τὸ διαβάζῃ!

«Πολὺ διδακτικό, ἔλεγε. Ἕνα σωρὸ πράγματα μαθαίνει κανεὶς ἀπ' αὐτό...»

Τὸ μεσημέρι, ὅταν ἐκάθησε στὸ τραπέζι, ζήτησε ἀπὸ τὴν ὑπηρέτρια ἕνα μεγάλο μαχαίρι. Ἡ ὑπηρέτρια πρόθυμα τῆς τὸδωσε. Ἡ Νέλλη ὅμως τῆς τὸ ξανάδωσε ἀμέσως πίσω.

— Γιατί, κυρία Νέλλη; δὲν σᾶς κάνει;..

— Μοῦ κάνει. Ἀλλὰ στὸ βιβλίο μου σήμερα διάβασα: «Μάχαιραν ἔδωσες, μάχαιραν λαμβάνεις!»

— Κ-αί;... ἀπόρησαν ὅλοι.

— Καὶ θέλησα νὰ τὸ ἐφαρμόσω. Δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζουμε ὅ,τι διαβάζουμε στὰ καλὰ βιβλία;

— Θαυμάσια!

Σμύρνη

Τὸ πρώτιστον καθῆκον τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ εἶναι ἡ ἔγκαιρος ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς του.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἕνα βράδυ, τὸ μικρὸ Νώντα τὸν τρώγανε οἱ ψύλλοι.—«Ἀ τοὺς παλιανθρώπους, λέγει, θὰ τοὺς δείξω τώρα ἐγώ!..»

Καὶ σηκώνεται, κρεμάει ἕνα χαρτὶ στὴν κολόννα τοῦ κρεβατιοῦ καὶ γράφει ἐπάνω μὲ μεγάλα γράμματα: «Ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος».

Πανταχοῦ Παρών

* * *

Τὸ τραῖνο φτάνει στὸ Σχηματάρι. Οἱ ὑπάλληλοι ἀνοίγουν τὶς πόρτες καὶ φωνάζουν:

— Ἐδῶ ἀλλάζουν!... Κύριοι ὅσοι εἶστε γιὰ τὴ Χαλκίδα, θὰ ἀλλάξετε!..

Κι' ἕνα παιδί:

— Ἀμ ἐγὼ ποὺ δὲν ἔχω μαζί μου ρούχα νὰ ἀλλάξω;...

Ἥρως τῆς Κιουτάχειας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,
Ἀθῆναι, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 14 Ἰανουαρίου 1924

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Εὐχαριστῶ πρῶτα-πρῶτα τοὺς καλοὺς μου φίλους καὶ τὶς καλὲς μου φίλες, ποὺ μοῦ ἔστειλαν γιὰ τὴ Πρωτοχρονιὰ ὡραῖες κάρτες μὲ ὡραιότερες εὐχές. Ἐγέμισε πολὺ τὸ τραπέζι μου ἀπὸ τὰ κομψὰ καὶ χαριτωμένα αὐτὰ δειγματάκια τῆς ἀγάπης τους ποὺ μὲ γέμισαν χαρά.

Κι' ὁ κ. Φαίδων εὐχαριστεῖ ἐπίσης ὅσους κι' ὅσες θυμήθηκαν νὰ τοῦ εὐχηθοῦν.

Καὶ πάλι, τρισευτυχισμένο τὸ 1924, καὶ τοῦ χρόνου!

Ἔλαβε, *Μεγάλη Ἑλλάς*, κ. εὐχαριστῶ. Αὐτὰ τὰ βιβλία πεν πνευματισμοῦ, δὲν πιστεύω νὰ εἶν πολὺ ἐπιστημονικά. Προπάντων ἡ δυσπιστῆς στὰ πειράματα ποὺ περι γράφουν. Δὲν εἶναι ὅλα *γεγονότα* ἐξακριβωμένα. Ὅσο γιὰ τὴν «ἐν ποίηση» τοῦ Ἡμερολογίου, θὰ τόξερα ὅτι ὑπάρχει κανὼν Συνόδου ποὺ «ἀπαγορεύει τὸ Χριστιανικὸν Πάσχα νὰ συμπίπτῃ ἢ νὰ προηγῆται τοῦ Ἰουδαϊκοῦ» καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο. Ἀλλὰ τότε ἂς γίνῃ μιὰ Σύνοδος κι' ἂς πάνῃ ἄλλον κανόνα ποὺ νὰ τὸ ἀντικρύσῃ. Γιὰ τὸ ἄλλο, ἰδὲς τι ἀπαντῶ παρακάτω στὴ *Νηηΐδα* τοῦ *Ἀνθέων*.

Ἐδιάβασα, «*Πανταχοῦ Παρών*» καὶ τὸ 10ο φύλλο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου σας «Νέκταρ Μπράβο! ὡραῖα συνταγμένο καὶ ὡραῖα πολυγραφημένο. Καὶ τὰ σκίτσα πολὺ καλά. Ὅσο γιὰ τὴν ἀπορία σου, ὁ κ. Φαίδων σοῦ ἀπάντησε ὅτι κ' οἱ Γάλλοι πολλὲς φορὲς μεταχειρίζονται τὴν κυριολεξία Philologie, ἀλλὰ τὴ γενικώτερη λέξη Litterature. Ἐντοῦτοις τὸ μάθημα αὐτὸ τοῦ κ. Roussel εἶναι καθαρὰ philologie, κι' ὁ ὁμότιμός πάλι δὲν εἶναι litterateur, ἀλλὰ philologue ἢ critique de litterature. Ἐπίσης τὸ σχετικὸ ἐπίθετο τὸ κάνουν συχνότερα ἀπὸ τὴ λέξη Litterature, ὥστε τὸ litteraire κατανταῖ κάποτε, συνώνυμο τοῦ philologique. Ἀλλὰ σω-

περίπτωση ποὺ ἀναφέρεις, τὸ «valeur litteraire du passage», εἰμπορεῖ κάλλιστα νὰ ἑρμηνευθῇ «λογοτεχνικὴ ἀξία τοῦ χωρίου». Γιατὶ κι' ἡ γλῶσσα, καὶ τὸ ὕφος, (style) στὴ λογοτεχνία ἀνάγονται.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα, *Γαλαξία*. Τὸ καινούργιο σου ψευδώνυμο ἐλπίζω νὰ γίνῃ γνωστὸ κ' ἀγαπητὸ στὸν κύκλο μας ὅσο τὸ παλιό σου, καὶ περισσότερο... Ναί, γραφομηχανὴ νὰ μάθῃς, ἀλλὰ ὄχι γιὰ νὰ μοῦ γράφῃς τὰ γράμματά σου. Τὰ παιδιά μου μᾶρέσει νὰ μοῦ γράφουν μὲ τὸ χεράκι τους. Ἔπειτα τὸ γράψιμο τὸ δικό σου μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι καλλιγραφικό, εἶναι ὅμως πολὺ εὐδιάνγνωστο, ἀκόμη κι' ὅταν εἶναι βιαστικό.

Χαίρω, *Ἀφορισμένο Κῦμα*, ποὺ μοῦ κάματε φίλους τὰ παιδιὰ τῆς παλιᾶς μου φίλης. Καὶ βέβαια θυμᾶμαι τὴν *Αὐγὴ τῶν Ἐλπίδων* καὶ τὸν σύλλογο «Ἀγῶνα» ποὺ εἶχαν κάμει μὲ τὴ μαμά σου, καὶ τὸ βρᾶβεῖο ποὺ πῆραν στὸ ξεσπάθωμα. Νὰ πῆς στὸ Μάριο καὶ τὸ Βάσο ὅτι ἐλπίζω νὰ βαδίσουν ἐπὶ τὰ ἴχνη... Ὥστ' ἔτσι λοιπόν: ἐνθουσιασμένοι ὅλοι στὸ σπίτι μὲ τὰ καινούργια μου μυθιστορήματα καὶ μὲ τὸν καινούργιο μου τύπο. Μὰ νὰ σοῦ πῶ, κ' ἐγὼ τώρα εἶμαι εὐχαριστημένη.

Ὁ *Ἥρως τοῦ Ξεσπαθώματος* μοῦ γράφει: «Εἶμαι ὁ μικρότερος συνδρομητής σου, ἀφοῦ εἶμαι μόλις 9 ἐτῶν. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχουν κ' ἄλλοι συνδρομηταὶ στὴν ἡλικία μου. Μάθε ὅμως ὅτι ἡ μικρή μου ἡλικία δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ σᾶγαπῶ πολὺ καί.... νὰ ξεσπαθώνω μ' ὅλα μου τὰ δυνατά. Ἔβγαλα κιόλα τὸ σπαθί μου....»Ναί, καλό μου παιδί. Στὴν ἡλικία σου ἔχω κι' ἄλλους, καὶ μικρότερους. Μόνο ποὺ δὲν ξεσπαθώνουν σὰν καὶ σένα, ποὺ εἶσαι πάντα ὁ μικρότερος ξεσπαθωτὴς καὶ μὲ τὸ σπαθί σου πῆρες αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο.

Ἀφοῦ ἔχῃς τόσα μαθήματα, *Διαβολάκε τῆς Αἰγύπτου*, δὲν πειράζει! γράφε μου μόνον ὅταν εὐκαιρῇς. Πολλὰ χαιρετίσματα στὴ μαμά σου, τὴν παλιά μου φίλη. Μὲ ὁπόλαικο ὀρ. 20 ἐπιστώθῃς. Τὸ ἀνέκδοτο ποὺ μοῦ στέλνεις, δὲν εἶναι μόνο Αἰγυπτιακό, ἀλλὰ παγκόσμιο καὶ γνωστότατο. Στεῖλε μου τίποτε ἄλλο.

Εὐχαριστῶ, *Σείριε*, καὶ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα καὶ γιὰ ὅλα. Σοῦ ἔστειλα ὅ,τι ἐζήτησες. Ὁ Σολωμὸς βέβαια εἶναι ἕνας *ἀπολύτως* μεγάλος ποιητής, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ συγκριθῇ, ὡς διάνοια καὶ ποιητικὴ ἰδιοφυΐα, μὲ τοὺς μεγαλύτερους τοῦ αἰῶνος του. Ἀλλὰ οἱ ποιηταὶ ποὺ ἀναφέρεις (Hugo, Lamartine) ὑπερτεροῦν κατὰ τοῦτο: ὅτι ἔτυχε νὰ γεννηθοῦν στὴ Γαλλία, δηλαδὴ σὲ μεγάλο Ἔθνος καὶ σ' ἐποχὴ μεγάλης ἀκμῆς τοῦ πολιτισμοῦ. Βρῆκαν ἀκόμα μιὰ τέλεια καὶ παγκόσμια γλῶσσα, ποὺ αἰῶνες πρωτύτερα ἐκαλλιεργεῖτο λογοτεχνικῶς. Ἐπομένως μπόρεσαν νὰ *ἐκφρασθοῦν* καλύτερα καὶ νὰ λάμψουν περισσότερο ἀπὸ τὸ Σολωμό, ποὺ γιὰ νὰ γράψῃ αὐτὸς ὅσα ἔγραψε, ἀναγκάστηκε νὰ δημιουργήσῃ γλῶσσα σχεδὸν ἐκ τοῦ μηδενός. Ἀλλὰ ἴσως μ' αὐτὸ εἶναι πιὸ θαυμαστός καί, γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους, ἀληθινὸς θεμελιωτὴς τῆς νέας της Λογοτεχνίας.

Χαριτωμένο τὸ γράμμα σου, *Μίνω*, κ' ἐλπίζω νὰ μοῦ γράψῃς συχνά. Βέβαια, καὶ τἀδέλφια σου ἔχουν δικαίωμα ψευδωνύμου. Ἀλλὰ ἔχε λίγη ὑπομονή, κ' ὅλ' αὐτὰ θὰ τὰ ἰδῇς στὸν Ὁδηγὸ τοῦ Συνδρομητοῦ, ποὺ θὰ δημοσιευθῇ γρήγορα.

Ἡ *Ἀστρη Καμέλια*, (ποὺ τῆς ἔστειλα κεῖνα τὰ φύλλα) μοῦ γράφει: «Κάποιος εἶπε πὼς ἂν ἔβγαινες μὲ χρώματα, θὰ σ' ἐπαιρναν περισσότερα παιδιά· ἀλλὰ ἐγὼ σὲ πρατιμῶ ἔτσι,—ἄσπρη καὶ μαύρη, —γιατὶ ἔτσι, καὶ μὲ τὴν πρώτη ματιά, φαίνεσαι ἕνα πολὺ-πολὺ κλό, εὐγενικὸ καὶ σοβαρὸ περιοδικό, ποὺ τέρπει καὶ συγχρόνως ὠφελεῖ». Μ' αὐτὸ εἶπα κι' ἐγώ: τὰ χρώματα εἶναι προστυχιές.

Ὡραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑδδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Ρούλα, Μέμφις, Ὀρφανεμένη Μικρασία, Δεσποινίδιον, Κερκυνέζος, Στήριγμα τῆς Πατρίδος, Ἀνέλπιστη Χαρά, Σμύρνη, Ἀγριόφυλλο, Πικρὴ Σκλαβιά, Ἀγριολούλουδο, Τρελλὸς Ἀέρας καὶ Σκόπας.* Ἐξετέλεσα τὰς παραγγελίας των καὶ τοὺς εὐχαριστῶ ὅλους γιὰ τὰ καλά των λόγια, ἀναγνώσεις, ξεσπαθώματα, συμπληρώματα κτλ.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «*Μάννας καρδιὰ*» τοῦ *Ζιζανίου τοῦ Ζωγραφείου*. *Ἀκατάλληλο. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βλέπουν τὰ παιδιὰ πὼς ὑπάρχουν καὶ τέτοιες κακὲς μάννες στὸν κόσμο. Κι' ἂν ὑπάρχουν, εἶναι τόσο, μὰ τόσο σπάνιες!...*—«*Δύστυχη μητέρα*» καὶ «*Εἰκὼν*» τοῦ *Ἀετιδέως*. *Τοῦ πρώτου ἄπεχνοι οἱ στίχοι. Τὸ δεύτερο κοινὸ κι' ἀσήμαντο.*—«*Στὸ δεσμὸ τῆς φιλίας*» κι' «*Ἀπ' τὸ δεῖλι στὴ χαραυγή*» τοῦ *Ἀρχιδιαβόλου. Τοῦ πρώτου, ἡ μετάφρασή, στὴν ἀρχή, πάει καλά· μὰ χαλᾶ ἐκεῖ ποὺ ἀνακατεύεται τὸ ποιό*». *Κοῦμα, γιατὶ ἡ στιχουργία εἶναι καλή. Ἀπεναντίας τοῦ δευτέρου οἱ στίχοι εἶναι γεμάτοι χασμωδίες, ποὺ νομίζει κανεὶς πὼς κοῦς ἔγραψε ἄλλος:*

Ὁ ἥλιος πέφτοντας σιγὰ εἰς τοῦ
βουνοῦ τὴ ράχη
Κεντᾷ ἕνα ὁλόχρυσο καὶ πορφυρὸ
σιλάχι
Ποὺ θὰ φορέσῃ τὴν αὐγὴ ἡ λουλουδένια φύση,
Ὅταν τὸν ὕπνο τὸ βαρύ, στὴ χαραυγὴ ἀφήσῃ.

Σιγά-εἰς, κεντᾷ-ένα, Αὐγὴ-ἡ, χαραυγὴ-ἀφήσῃ, σὲ ὅλ' αὐτὰ τὰ σημεῖα εἶναι χασμωδία. Ὑποδείκνυε ὅμως ὅτι ὁ Ἀρχιδιάβολος θὰ μποροῦσε νὰ ἐπεξεργασθῇ καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ ποιήματα, ποὺ εἶναι καλά, καὶ νὰ μοῦ τὰ ξαναστείλῃ γιὰ τὴ 2α τριμηνία. — «*Τρελοκομεῖο*» τῆς *Τρελοαρσακειάδος. Καλὴ ἡ ἰδέα. Πιὸ νόστιμο γράψιμο ἤθελε.*—«*Ἡ Προσφυγοπούλα*». *Κοινό, ἀχρωμάτιστο ἄτονο. καὶ Πολλὰ προσφυγικὰ βάλαμε ὡς τώρα. Γιὰ νὰ βάζαμε κι' ἄλλο, θἄπρεπε νἄταν τουλάχιστο πιὸ καλογραμμένο.* — «*Τὸ ἀρχοντόσπιτο*» τῆς *Δροσοσταλίδας. Κι' ἀυτὸ ἔχει καλὸ θέμα, ποιητικό, ἀλλὰ ἡ ἀνάπτυξίς του ὑστερεῖ πολύ.* —«*Προτοχρονιὰ*» τῆς *Ἀνθισμένης Πασχαλιᾶς. Ἀρκετὰ καλή· ἀλλὰ ὅταν θὰ ἐδημοσιεύετο, ἡ Πρωτοχρονιὰ θἄταν πρὸ πολλοῦ περασμένη· καί, γιὰ νὰ τὴ θυμίσῃ, νὰ τὴν ξαναφέρῃ στὸ νοῦ μας τὸ κομμάτι, θἄπρεπε νἄναι πολὺ καλύτερο καὶ δυνατότερο.—Τὸ ἴδιο θἄλεγα καὶ γιὰ τὰ «*Χριστούγεννα*» τοῦ *Καπετὰν Καραπιπέρη. Τὰ ἐπίκαιρα πρέπει νὰ στέλλονται πολὺ νωρίς, ἕνα μῆνα πρωτύτερα, γιὰ νὰ προφταίνουν.*—«*Σκέψεις*» τοῦ *Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους. Οἱ περισσότερες γνωσὲς κι' ὅλες σὲ γλῶσσα σχολαστική.*—«*Κόραξ καὶ Ἀλώπηξ*» τοῦ *Τολμηροῦ Πλοιάρχου. Ἀντιγραφή. Ἀλλὰ ἴσως δὲν ἔστάλη γιὰ τὴν Σελίδα Συνεργασίας, γιατὶ ἀπὸ κάνα γράφει «μεταγραπτέον εἰς τὸ πεζὸν». Τί ἔννοεῖ ἄραγε ὁ Τολμηρὸς Πλοίαρχος;*—«*Ἡ τράτα*» τοῦ *Ὀνείρου τῆς Ἀνατολῆς. Εἶναι πολὺ κατώτερη ἀπὸ μιὰ ἄλλη Τράτα ποὺ ἐδημοσίευσα πρὸ ὀλίγου καιροῦ. Γιὰ νὰ τὴ δημοσίευα κι' αὐτὴ (τὸ ἴδιο θέμα, βλέπετε), ἔπρεπε νἄταν ἀνώτερη.*—«*Ὁ Γιῶργος*». *Καλὸ τὸ διηγηματάκι, ἀλλὰ πολὺ ἄτεχνα γραμμένο. Ἔπειτα τὸ ἔγραψαν δυὸ (Κωνσταντῖνος καὶ "Ἀργυρούλα θαρέλλα") καὶ χωρὶς ψευδώνυμο. Δὲν ἐπιτρέπεται.* — «*Κυνηγὸς*» τοῦ *Διανυοῦς Νοῦ. Οὔτε κι' αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο καλὰ γραμμένο γιὰ νὰ δημοσιευθῇ.*—«*Οἱ βραδύναντες μαθηταί*» τοῦ *Προμηθέως. Τὸ γράψιμο ἀκατάστατο, ἡ γλῶσσα ἀνώμαλη.*

Ἐγκρίνονται: *79.* «*Ἀνοιξιάτικο Πρωϊνό*» τῆς *Ἀλκηστίδος. 80* «*Ὁ ποιητὴς τῶν Ἀαχείων*» τῆς *Κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου.*

Ἄλλα δὲν ἐπρόφθασα νὰ διαβάσω αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα καὶ τἄφησα γιὰ τὸ ἐρχόμενο.

Στὴ Σ. Σ. Σ. τοῦ προηγούμενου φύλλου δημοσιεύθηκε ὁ «Ἀνεμόμυλος» τῆς Ξανθῆς Ἑλληνοπούλας, χωρὶς νἀναφέρεται πὼς εἶναι μετάφραση ποιήματος τοῦ Longfellow, *τοῦ μεγάλου Ἀμερικανοῦ ποιητοῦ. Τὸ λάθος εἶναι δικό μου: Ἡ Ξανθῆ Ἑλληνοπούλα τὸ εἶχε σημειωμένο ἀπὸ πάνω· ἐγὼ τὸ ἔσβρισα γιὰ τὸ σημειώσω ἀπὸ κάτω, κι' ὕστερα... τὸ ξέχασα. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, συγχαίρω τὴ φίλη μας καὶ γιὰ τὴν ὡραία ἐκλογὴ καὶ γιὰ τὴν ὡραία μετάφρασή.*

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δικαιώματος δρ. 5—Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1924. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν εἰς ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: *Πειδαμένος Ἀριστείδης, κ. (;;;;). Θαλασσοπόρος, ἀ. (=). Κόμης δὲ Δανεύμ, ἀ. (ΚΣ). Ρούλα, κ. (ΜΣ). Τέκνον τοῦ Βορρᾶ, ἀ. (ΓΧ). Λυκειόπαις, ἀ. (ΠΓ). Κόρη τῆς Ἴδης, κ. (ΔΣ). Ἑλληνικὴ Τιμή, κ. (ΕΔ). Σκιὰ τῆς Εὐτυχίας, κ. (ΑΚ). Ρίγας Σταθῆ, ἀ. (Τραπουλίτης). Τάνταλος, ἀ. (ΑΧ). Ἀγριολούλουδο, κ. (Σωσώ). Σκόπας, ἀ. Ἑλλάδα, ἀ. Φουτουριστής, ἀ. (ΔΧ). Ραγιὰς τῆς Ἀνατολῆς, ἀ. [!!!]. Βυζαντινὸ Ἄστρο, ἀ. (ΚΘ). Ἄσβεστη Ἐλπίδα, κ. (ΚΘ). Δημοκράτης, ἀ. Δικέφαλος Ἀετός, ἀ. (ΝΒ). Ναξιακὴ Ἀδρα, κ. (ΝΒ). Υἱὸς τοῦ Ψηλορείτη, ἀ. (ΔΜ). Μύλλερ, ἀ. (ΘΘ). Αἴνιγελ, κ. (ΑΘ) Στήριγμα τῆς Μητρός, ἀ. (;). Φανατικὸς Δημοκράτης, ἀ. (ΚΕ). Κασσιανή, κ. Χλωρίς, κ. [ΜΓ].*

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: *Ἰουλιέττα, κ. Ἀστέρι τῆς Φυλῆς, ἀ. Πληγωμένος Λέων, ἀ. Καρυοθραύστης, ἀ. Σουλιωτοπούλα, κ. Ἀμάραντος Κρῖνος, ἀ. Λεπτὴ Μαργαρίτα, κ. Μικρὴ Χωριατοπούλα, κ. Μικρασιατάκι, ἀ. Αἰμίλιος Ἐαρινός, ἀ. Σεμίραμις, κ.*

Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Τάνταλον* (ἔστειλα μὲ λογαριασμόν') *Ἀγοροκόριτσο* (εὐχαριστῶ πολύ, προπάντων ποὺ δὲν μὲ ξεχνᾶς!) *Γιὸν τῆς Νύχτας* (στὸ ἐρχόμενο θὰ τὰ ποῦμε') *Σοφίαν Πουλοπούλου* (ἔτσι στέλλονται αἱ λύσεις; τί λέει ἡ προκήρυξη τοῦ Διαγωνισμοῦ, στὸ 1ο φύλλο;) *Ἡλιοβασίλεμμα* (ἔστειλα, περιμένω') *Ἄπτερον Νίκην* (ἀγκάρδια συλλυπητήρια· ἡ στοργή σου θὰ σοῦ δπαγορεύσῃ τὰ λογάκια ἐκεῖνα ποὺ θὰ παρηγορήσουν τὴν καϊμένη τῆ μαμμά') *

Τολμηρὸν Πλοίαρχον, Ἄσσον Καρό, Λεωνίδαν Ζην. (ἔστειλα.)

Εἰς δδας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν **18 Ἰανουαρίου**, θὰ παντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 21ου Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις δεκταὶ μέχρι 19 Μαρτίου.

95. Δεξίγριφος

Κάποιο ἐγὼ προτρεπτικὸ
Μὲ ζουμὶ καρποῦ τὸ ἑνώνω
Καὶ μ' αὐτὸ ἕναν ποταμὸ
Τῆς Ἑλλάδος φανερώνω.

Χρυσομένη Δύση

96. Στοιχειόγριφος

Νόμισμα κοινὸ
Τἀποκεφαλίζω·
Πόλη ἑλληνική
Ἔτσι σχηματίζω.

Ἄστρον τῆς Αὐγῆς

97. Μεταγραμματισμὸς

Τοῦ σκελετοῦ ἕνα μέρος
Ἀλλάζει τἀρχικό
Κι' ἔπιπλο ἀμέσως κάνει,
Προπάντων σχολικό.

Εὐγενὴς Ἱππότης

98. Δημῶδες Αἴνιγμα

Κρεατένιο τὸ πασσάλι
Καὶ χρυσὸ τὸ κρεμαστάρι.

Ἄνθος τῆς Ἄνδρου

99. Μωσαϊκὸν

Κέως, Ἀμοργὸς καὶ Τῆνος
Ἀστυπάλαια καὶ Δῆμνος
Ἀπὸ ἕνα τους δανειζουν
Καὶ μιὰν ἄλλη
Πιὸ μεγάλη
Σχημάτιζουν.

Διαβάτης

100. Ἄγκυρα

Καθέτως γεωμετρικὸν σχῆμα· ὁριζοντίως ἄγω, πτηνὸν ἁρπακτικόν· κάτω τοξοειδῶς, βασιλεὺς σύγχρονος τοῦ Ἡρακλέους

Καπετὰν Καραπιπέρης

101. Ποικίλη Ἀκροστιχὶς ἐξ Ἀντιθέτων.

Νὰ εὑρεθοῦν ἀντίθετα τῶν κάτωθι λέξεων τοι ὕτα, ὥστε τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ πρώτου, τὸ δεύτερον τοῦ δευτέρου, τὸ τριτον τοῦ τρίτου κ.τ.λ. οὕτω καθεξῆς, νὰ σχηματίζουν Μοῖραν:

1, *δρος*· 2. *δοῦλος*· 3, *σύρω*· 4, *φαιδρός*· 5, *ἔρχομαι*.

Περαστικὸς

102. Φωνηεντόλιπον

φλξ—μ—τν—μ—ρς
γ—ν—μ—χς—τν—θλς

Μυροβόλος Ἀνοιξις

103. Γρῖφος

Η οὖν οὖν θ' οὖν οὖν οὖν ΥΙ ατρ ::

Φιδρὴς Δεβάντες

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

104—106. Cinéma - Rébus

1.—Μαλακός, γάτα.
2.—Χίλια, πόλις.
3.—Βορρᾶς, ἰδική μου.

Νὰ μεταφρασθοῦν γαλλικὰ τἀνωτέρω καὶ νὰ προφερθοῦν γρήγορα ὥστε νὰκουσθοῦν τρία διαπλασιακὰ ψευδώνυμα.

Μυστηριώδης Ἱππεὺς

107. Chemin de Fer.

OR***S***N

Μέτρον βάρους—Δένδρον—Πνευματικὴ Ἄσκησις—Μέρος τῆς οἰκίας.

(Τὸ τελικὸν κάθε λέξεως εἶναι ἀρχικὸν τῆς ἑπομένης)

Ναυτόπαις τῆς Δόξης

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πν. Ἀσκήσεων τοῦ φύλ. 38

498. Ἀμμωνία ("Αμμων, ἄω) —499. Ἄρατος - ἄρτος. —500. Πατήρ, Μήτηρ.—501. Ἓν (ὁ=ἑ, 50=ν'.)

502.
N Σ Σ Σ
Ω Α Ο Ο
Ρ Ρ Ν Β
Ε Η Η Α Ω Ε Ο Ε
Ν Γ Κ Φ Α
Α Ο Ο Ο
Σ Σ Σ Σ

503. ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ἐγώ, Ὠρεοί, ῥίγος, Ἱερός, δρέγω, Σέργιος.)

504—508. Διὰ τοῦ Β: *βέλος, βάρος, βάθος, βρῶμα, κῆβος*.—509 ΚΑΔΜΟΣ (Κισσός, Ἀετός, Δῶρος, Μῆλος, Ὀβολός, Σαύρα.)—510. Πράττε δίκαια.—511 Μεταξὺ κρα-

512. D E S S O U S
E A S E
S A U T E U R
S T I I
O S E I L L E
U U L U
S E R I E U X

τῶν τὰ σύνορα (Κράνη - τὰ σύνορα—κρήτη) - 513 Poutre outre.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΡΠΝΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ

ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

(Ἀπὸ τοὺς ἐν παρενθέσει ἀριθμούς, ὁ πρῶτος εἶναι τὰ ταχυδρομικὰ τοῦ Ἐσωτερικοῦ καὶ ὁ δεύτερος τοῦ Ἐξωτερικοῦ.)

'Ο *Ἄγγελος τῆς Ἀγάπης* (μὲ 60 εἰκόνας) δρ. 25. (3,40 καὶ 7,60).

Ἡ Ἀδελφούλα μου, μυθιστόρημα Γρ. Ξενοπούλου, (μὲ 24 εἰκόν) δρ. 15.—(1,40 καὶ 4).

Τὸ Βιβλίον τῆς Συμπεριφορᾶς, δρ. 5—(1 καὶ 2,80).

Τὸ Θῦμα τοῦ Φθόνου (μὲ 20 εἰκόνας) δρ. 20.—(2 καὶ 4,80).

Ἡ Μοῦσα τῶν Παίδων (ποιήματα) δρ. 10.—(1,40 καὶ 3,60)

Ἡ Νίνα (μὲ 20 εἰκόνας) δρ 20—(1,60 καὶ 4).

Παιδικὸν Πνεῦμα (3 τομίδια) ἕκαστον δρ. 2.—(0,80 καὶ 2,40).

Πράας ὁ Νικίου (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 20.—(2 καὶ 4,80).

Ὁ Πυρσοπώλης (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 20.—(1,80 καὶ 4,40)

Ὑπὲρ Πατρίδος (μὲ 24 εἰκόνας) δρ. 20.—(2,20 καὶ 5,20)

Ὁ Φώτης, ἔμμετρον διήγ. δρ. 5—(2 καὶ 4,80).

Ἀγγελική καὶ ἄλλα διηγήματα Σταυρούλας Μαρκέτου, δρ. 10—(1 κ.λ 3).

Διηγήματα καὶ Σκέψεις Στ. Μαρκέτου δρ. 10.—(1 καὶ 3,20).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλᾶ στοιχεῖα δρ. 4, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 40 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ πλάγια δὲ στοιχεῖα λεπ. 50 καὶ μὲ κεφαλαῖα λεπ. 60. Ὁ χωριστὸς στίχος δραχμὰς 2. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

(ΚΔ'—184)

Ἀνταλλάσσω c. p. καὶ M. M. μὲ ὅλας καὶ ὅλους. Δ)σις: Λεωνίδαν Πολέμην, p. r. Σύρον.—ΤΟΛΜΗΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(ΚΔ'—185)

Μπαίνοντας στὸ Διαπλασόκοσμο στέλνω ἀδελφικὰ χαιρετίσματα σ' ὅλους ΓΛΥΚΕΙΑ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥΛΑ

(ΚΔ'—186)

Γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο στέλνω στὴν *Ἀρτέμιδα* ἄπειρες εὐχές. ΓΛΥΚΕΙΑ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥΛΑ

(ΚΔ'—187)

ΜΑΙΝΟΝΤΑΣ στὸ σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως χαιρετῶ ὅλους, ἰδιαιτέρως ΠΑΝΑ ΤΟΝ ΘΡΕΣΙΒΙΟΝ, ΔΡΥΑΔΑ ΤΗΝ ΠΙΝΔΙΑΝ, ΧΕΙΜΑΡΡΟΝ κ' ΕΛΠΙΖΟΥΣΑΝ ΝΕΟΤΗΤΑ. ΤΡΕΛΛΟ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙ

(ΚΔ'—188)

Τζέννη, ἔλαβα χίλια εὐχαριστῶ· ἐστείλα. Περαστικὰ σας. Ποιὰ εἶμαι; *Καπετὰν Καραπιπέρη*, ὑγιαίνω· ἐσεῖς; —*Παντοῦφλα*, συνηθίζεις ν' ἀντιγράφῃς; ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕΝΙΟ ΜΠΟΥΚΕΤΑΚΙ

(ΚΔ'—189)

Τὶς καλύτερές μου εὐχὲς δίδω στὰ Διαπλασόπουλα γιὰ τὶς γιορτές. ΠΙΚΡΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

(ΚΔ'—190)

ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΑΡΩΝ, ἔχεις τὴ θερμή μου ὑποστήριξη. ΜΕΜΦΙΣ

(ΚΔ'—191)

Παντοχοῦ *Παρών*, κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί θἄδινα γάβλεπα τὸν *Μπερμπαντάκο* στὴ σκηνή. Γιὰ σαλάμι, μεγαλεῖο. *Μέμφις*

(ΚΔ'—192)

Τσαρλατάνε, Πεισματάρη, Κόρη τῶν Ἄλπεων, Κισσέ, Μοῦσα, Παιδὶ τοῦ Μέλλοντος, Ἀνεβοκατέβασμα, Βολιβίτικο Κεράσι, Μ. Μ. ἔστειλα. Γιατὶ δὲν ἀπαντᾶτε; *Νησὶ τῆς Ἀφροδίτης*

(ΚΔ'—193)

Ἄγγελε Εἰρήνης, γιατὶ αὐτὴ ἡ σιωπή; Μήπως δὲν ἔλαβες τὸ τελευταῖο μου γράμμα; Περιμένω! *Νησὶ τῆς Ἀφροδίτης*

(ΚΔ'—194)

Εἰσερχόμενος στὸ κομψὸ σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως σᾶς χαιρετῶ ὅλους καὶ ὅλας. ΣΚΟΠΑΣ

(ΚΔ'—195)

Διαπλασόπουλα, Διαπλασοπούλες, ἀνταλλάσσουμε Μ. Μ.; Ἰδίως Κυπριώτικα θὰ μὲ εὐχαριστήσουν. Ἀπαντήσω ταχέως. Γράψατε: Peter Michailides (For P. O.) Poste Restante, Nicosia Cyprus ΣΚΟΠΑΣ

(ΚΔ'—196)

Σταθερίζόμενοι στὸ εὐγενικὰ Σας αἰσθήματα, κατεχόμεθα στὸ Δημοψήφισμα, ἐλπίζοντες ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀρνηθῆτε τὴν ψῆφο Σας. ΕΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙΤΑΛΟΦΟΣ ΠΟΔΙΣ

(ΚΔ'—197)

Ὁλόθερμα ΕΨΗΦΙΣΑ τὰ πατριωτικὰ ψευδώνυμα Ἀθάνατη Ἑλλάδα, Ἡρωϊκὴ Θέσα, Πικρὴ Σκλαβιά. Παιδιά, ἀκολουθήστε με.—*Ἀρωνη Πολεμίστρα*

(ΚΔ'—198)

Τὴν ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΛΛΑΔΑ ὁλόθερμα ἐψήφισα. *Ἡρωϊκὴ Θέσα*

(ΚΔ'—199)

Διαπλασόπουλα, Διαπλασοπούλες, ψηφίστε με, σᾶς παρακαλῶ. ΠΙΚΡΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

(ΚΔ'—200)

Διαπλασόπουλα! ψηφίστε πρῶτα τὴν ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΠΙΚΡΗ ΣΚΛΑΒΙΑ, ΗΡΩΙΚΗ ΘΕΣΑ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕΝΙΑ

(ΚΔ'—201)

ΜΙΡΑΝΤΑ, ΝΕΦΕΛΗ. Γιὰ τὴ γιορτὴ τῆς καθεμιᾶς ἀμέτρητες στέλλω εὐχές. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕΝΙΑ

(ΚΔ'—202)

ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗ ΙΦΙΘΕΑ, γιὰ τὴ γιορτή σου, χίλιες καρδιόβγαλτες εὐχές. ΔΙΑΒΟΛΟΠΑΙΔΟ

(ΚΔ'—203)

ΑΛΤ!!!

Προκηρύσσομεν δύο διαγωνισμούς: 1) Ποῖον τὸ καλύτερον μέρος τῆς Διαπλάσεως καὶ διατί;—2) Μ. Μυστικῶν Βραβεῖα: α') Ἐτησία συνδρομὴ Διαπλάσεως, β') Τόμος Β' Περιόδου, καὶ δ') Βιβλία ἐκλεκτά. Συμμετοχὴ δραχμή. Προθεσμία δίμηνος. Δ)σις: Μιχαὴλ Μαυράκην, Ἀδελφοὺς Βαλσιάδη, Ρόδον.

ΜΥΣΤΗΡ. ΤΩΝΟΤΙΣΤΗΣ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ

(ΚΔ'—204)

Ἀλησμόν. Σμύρνη, Μέντελσον, Μακεδονοπούλα, Χείμαρρε, Ἐλπίζουσα Νεότης, Μπερμαντάκο, Σμύρνη, σᾶς εὔχομαι καλὴ χρονιά. ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ

(ΚΔ'—205)

Εἰσερχόμενος στὸν Διαπλασόκοσμο χαιρετῶ ἅπαντας. ΣΤΙΡΙΓΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ

(ΚΔ'—206)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ,, Α' ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Χωροφύλαξ κατεδίωκε λωποδύτη. Διερχόμενος δὲ γέφυραν ποταμοῦ σωντάπτει καὶ πίπτει ἐντὸς αὐτοῦ κινδυνεύει νὰ πνιγῇ, σώζεται ὅμως ὑπὸ τοῦ προστρέξαντος λωποδύτου. Τί ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ χωροφύλακος; καὶ διατί; Προθεσμία δίμηνος. Βραβεῖα: Α') Μυστηριώδης Νῆσος, Β') Μιχαὴλ Στρογκάφ. Συμμετοχὴ δύο λεπτός. Δ)σις: Κ. Μανιτζάρην (Ἀν. Δημητρίου) Βόλον.

Ἀνθισμένη Πασχαλιά, δεχόμεθα, δαστέλλομεν.—«*Τρόπουλα*», συγχαίρομεν δι' ὀρθὰς ἀναπολύψεις. Στοιχηματίζομεν 20 δραχ. διὰ τὸ ξεσκέπασμα τῆς Πρυέδρου μας. Ἐὰν δὲν δεχθῆτε, θὰ ρεζεῖσθε ἠτιμημένοι.

(ΚΔ'—207)

Ὁ Σύλλογος «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ» εὐχεται εἰς τὰ Διαπλασόπουλα διὰ τὸ νέον ἔτος κάθε εὐτυχία.

(ΚΔ'—208)

Ἀνταλλάσσω c. p. καὶ M. M. Δ)σις «Synadellossi» B. P. 1250 (Δι' ἀντάλλαγμα) Alexandrie (Egypte).—ΑΤΛΑΣ

(ΚΔ'—209)

ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΣΗ
ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΣΗ

(ΚΔ'—210)

Σύλλογος *«Κωνσταντινούπολις»*, Ὑψίμπιο, ἐπῆρα τὰ βραβεῖα σας. Εὐχαριστῶ. ΚΙΣΣΟΣ

(ΚΔ'—211)

Εἰσερχόμενοι στὸ Σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως χαιρετῶμεν ὅλους καὶ ὅλας. *Βυζαντινό* "Αστρο, "Αοβεστη Ἐλπίς.

(ΚΔ'—212)

ΠΑΝΟΥΚΛΑ, στέλλω εὐχαρίστως Κλ. *Θώ, Ἰδανισμέ*, ἔστειλα· μὲ ξεχάσατε; *Βασίλισσα στὶς Παπαρούνες*, ἔστειλα· περιμένω. *Ἀφελὴς Κυπριοπούλα.*

(ΚΔ'—213)

ΨΗΦΟΙ ΨΗΦΟΙ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ: ΠΡΟΜΑΧΟ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ!!!

(ΚΔ'—214)

"ΕΝΝΕΑ ΜΟΥΣΑΙ,, ΣΚΟΠΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Α' ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

«Ποία Ἱστορία εἶναι ἀνωτέρα; ἡ Ἑλληνική ἢ ἡ Ρωμαϊκή; καὶ διατί;» Προθεσμία δίμηνος. Ἀπαντήσατε καὶ ὅλοι. Ἔμπρός· ἡ ἄξια σας δόξα! Δ)σις: Ἰωάννην Δάμπασης Poste Restante Σύρον.

Ὑποστηρίζομεν τὸ ἐκλεκτὸν ψευδώνυμον ΠΡΟΜΑΧΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Πρόεδρος ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΜΠΑΣΗΣ

Γραμματεὺς ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

(ΚΔ'—215)

Ὁ ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ καὶ ἡ ΕΛΠΙΖΟΥΣΑ ΝΕΟΤΗΣ ΚΑΤΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ (1723).

(ΚΔ'—216)

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ἀρνηθῇ ΕΝΑ ΨΗΦΟ στὸν ΧΕΙΜΑΡΡΟΝ καὶ ΕΛΠΙΖΟΥΣΑ ΝΕΟΤΗΤΑ

(ΚΔ'—217)

ΠΑΝ ΟΡΕΣΙΒΙΕ καὶ ΔΡΥΑΣ ΠΙΝΔΙΑ, κλπ. ἔστειλαμεν. Περιμένομεν Μ. Μ. δικά σας.—ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ, ΕΛΠΙΖΟΥΣΑ ΝΕΟΤ.

(ΚΔ'—218)

ΕΛΒΙΡΑ, ΕΥΤΥΧΟΔΥΣΤΥΧΩΣ ΝΑ Περιμένω Μ. Μ.—ΕΛΠΙΖΟΥΣΑ ΝΕΟ

(ΚΔ'—219)

Ὁ ΕΛΕΥΘΕΡΟΦΡΩΝ ΑΕΝ κατῆλθε στὸ Δημοψήφισμα

ΤΥΠΟΙΣ Π. Γ. ΜΑΚΡΗ & ΧΙΑ-ΣΟΦΟΚΛ. 3